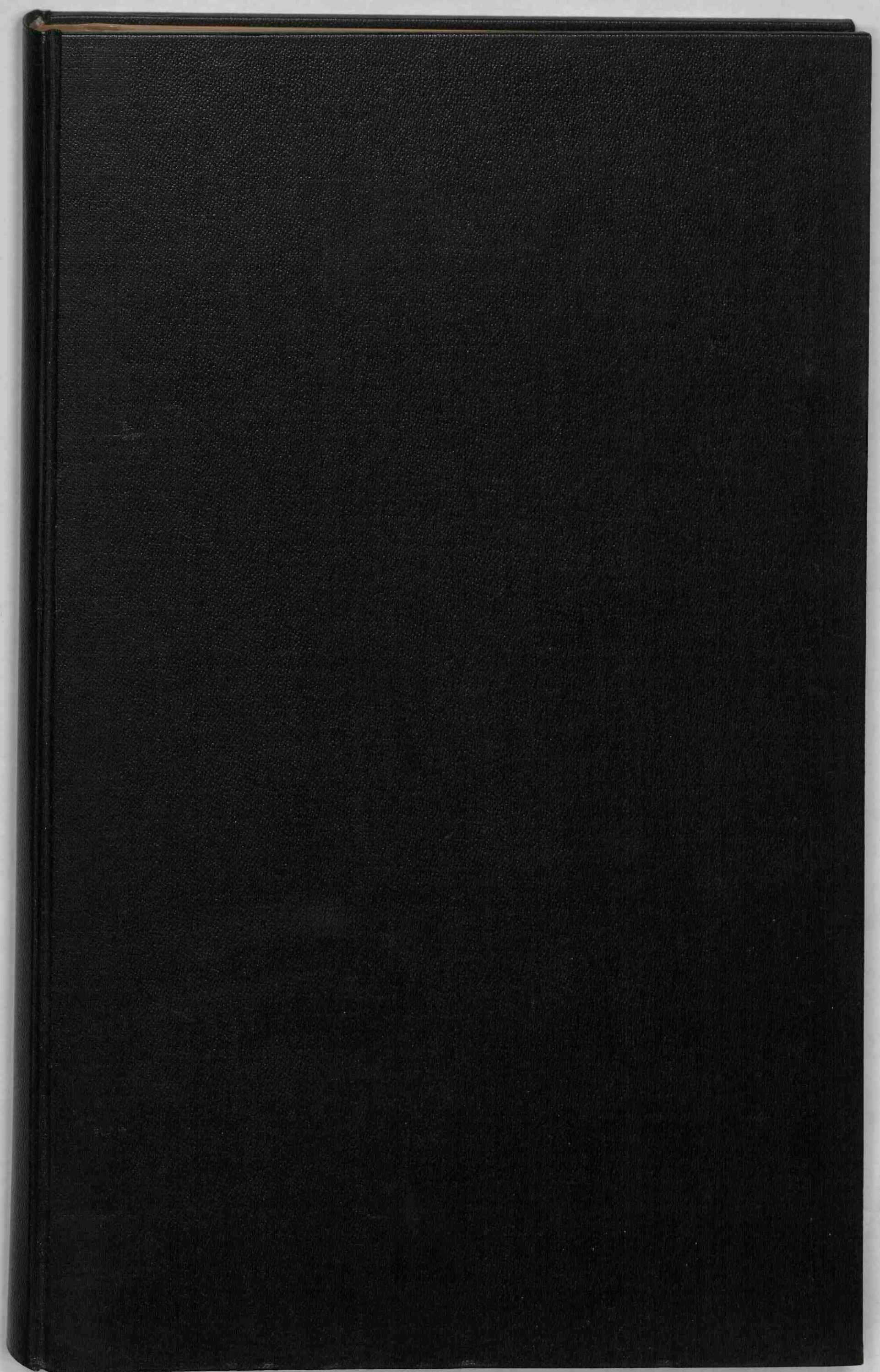

Bos' schoolatlas der geheele aarde.

<https://hdl.handle.net/1874/334288>

KARTENZAPPEL

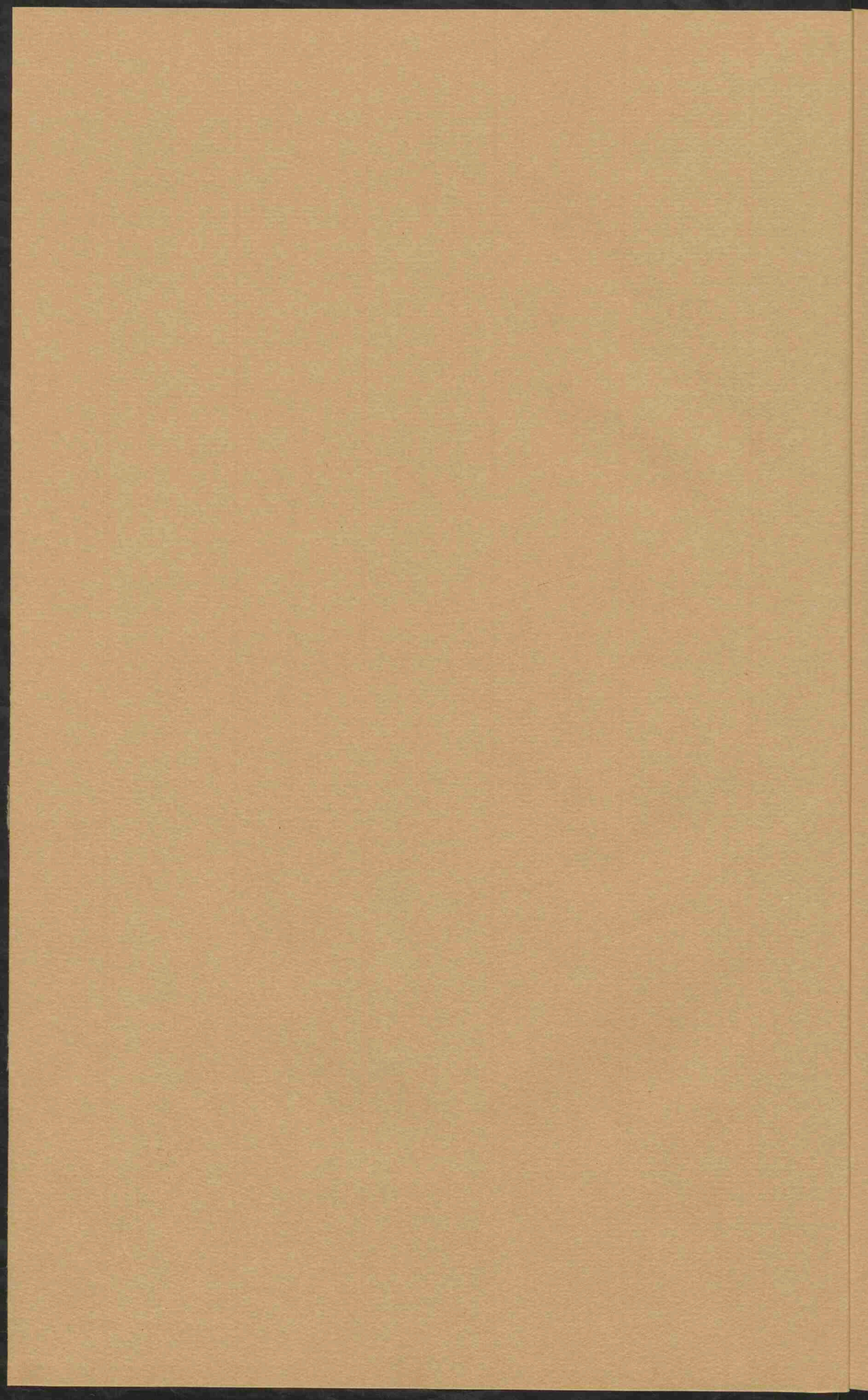
~~V. 5 - A. 5.~~

I-7-C-5

D80700014

B O S

SCHOOLATLAS

DER

GEHEELE AARDE.

VIJFDE HERZIENE DRUK.

TE GRONINGEN BIJ J. B. WOLTERS, 1883.

THE FOOTBALL

THE FOOTBALL

THE FOOTBALL

B O S

SCHOOLATLAS

DER

GEHEELE AARDE.

VIJFDE HERZIENE DRUK.

TE GRONINGEN BIJ J. B. WOLTERS, 1883.

Stoomdrukkerij van J. B. Wolters.

BERICHT VOOR DEN DERDEN DRUK.

„De behoefte aan duidelijke atlassen, die niet met namen zijn overladen, doet zich steeds meer gevoelen, nu men het over de methode, die bij het onderwijs in de aardrijkskunde moet worden gevolgd, en het doel, 't welk met dat onderwijs moet worden beoogd, vrijwel eens is geworden. Bij de groote massa stof, die met den dag nog toeneemt, wordt beperking tot het noodige steeds meer een vereischte. Zal echter dat noodige door den leerling gemakkelijk worden opgenomen, dan moet het formaat der kaarten zoo groot mogelijk zijn, terwijl het oog niet door onnoodige kleuren en namen moet worden afgeleid. Daarbij moeten de kaarten echter meer geven dan de oro-hydrographische gesteldheid der landen, de grenzen, de verdeeling en de plaatsen; ze moeten, met het leerboek, het land en zijne bewoners leeren begrijpen in den waren zin des woords; ze moeten den leerling opwekken tot nadenken over de betrekking tusschen Land en Volk.

„Die eischen stonden mij voor den geest, toen ik mij op verzoek van den Uitgever aan het werk zette, om een' Schoolatlas ten gebruike bij mijn Leerboek en mijn Beknopt Leerboek der Aardrijkskunde te vervaardigen. Aan die onderneming waren voor den Uitgever en den Ondergeteekende beiden geene geringe moeilijkheden verbonden. Groot formaat, nette uitvoering en geringe prijs moesten samen gaan, iets, wat in den tegenwoordigen tijd niet zoo gemakkelijk te verkrijgen is. Eene goede keuze uit het vele, waarbij alleen het noodige werd gegeven, zonder dat aan banden wordt gelegd de zelfwerkzaamheid des leerlings, waarbij hij meer kan vinden dan de kaart hem geeft, — dat was het vraagstuk, 't welk door mij moest worden opgelost. In hoeverre wij in een en ander zijn geslaagd, laten we ter beoordeeling over aan hen, die dezen Schoolatlas zullen willen gebruiken.”

Met deze woorden opende ik het Bericht voor dezen atlas, die in Januari 1878 compleet verscheen. Dat zoo spoedig een derde druk noodig zou worden, had ik niet kunnen verwachten.

Deze derde uitgave is, zoowel wat teekening als kleur betreft, aanzienlijk, en, naar ik hoop, in haar voordeel veranderd. Enkele kaarten en bijkaarten zijn geheel of gedeeltelijk nieuw bewerkt, andere zijn aanzienlijk verbeterd. Geene enkele kaart is onveranderd gebleven. Daarbij is het aantal kaarten met drie vermeerderd, de provinciën van Nederland op de schaal van $\frac{1}{500\,000}$ voorstellende. Ik meen den gebruikers hiermede geen ondiens te hebben gedaan. Verder is eene verandering aangebracht in de verdeeling van hoog- en laagland. Waren in de vorige uitgaven hoog- en laagland in 't algemeen aangegeven, in den derden druk heb ik overal, althans voor zoover doenlijk, het land beneden 200 Meter lichtbruin, het land tusschen 200 en 1000 Meter donkerbruin gekleurd en dat boven 1000 Meter door eene groenachtige bronskleur doen aangeven. Op de kaart van Zwitserland vertoonen de gewesten der eeuwige sneeuw eene nog donkerder tint.

Juli 1881.

P. R. BOS.

BERICHT VOOR DEN VIJFDEN DRUK.

Vele in het oog vallende veranderingen zijn in den vijfden druk niet aangebracht. Bijgevoegd zijn een kaartje voor de omstreken van Londen, een voor Batavia, een voor de Mississippi-delta, een voor de oostelijke kuststaten van Amerika op dezelfde schaal als de kaarten van vele Europeesche landen. Daarentegen is de figuur voor de betrekkelijke grootte van de landen van Europa en hunne bevolking weggelaten, als van weinig belang, terwijl zij toch ook reeds gedeeltelijk verouderd was. Dit laatste mocht in grootere mate het geval heeten met een bijkaartje op de kaart der Vereenigde Staten van Amerika. De plaats van beide is daarom door andere kaartjes ingenomen. Op de provincie-kaarten van Nederland zijn de stoom-tramwegen aangegeven. De kaart van Nederlandsch Oost-Indië duidt de verschillende diepte der zee door twee tinten aan. — Bij vergissing is Banjoewangi, nu eene adsistent-residentie van Bezoeki, op de kaart van Java als afzonderlijke residentie blijven staan.

Ik hoop, dat Leeraren en Onderwijzers niet zullen nalaten mij hunne voorstellen omtrent veranderingen, die hun wenschelijk voorkomen, tijdig kenbaar te maken.

Mei 1883.

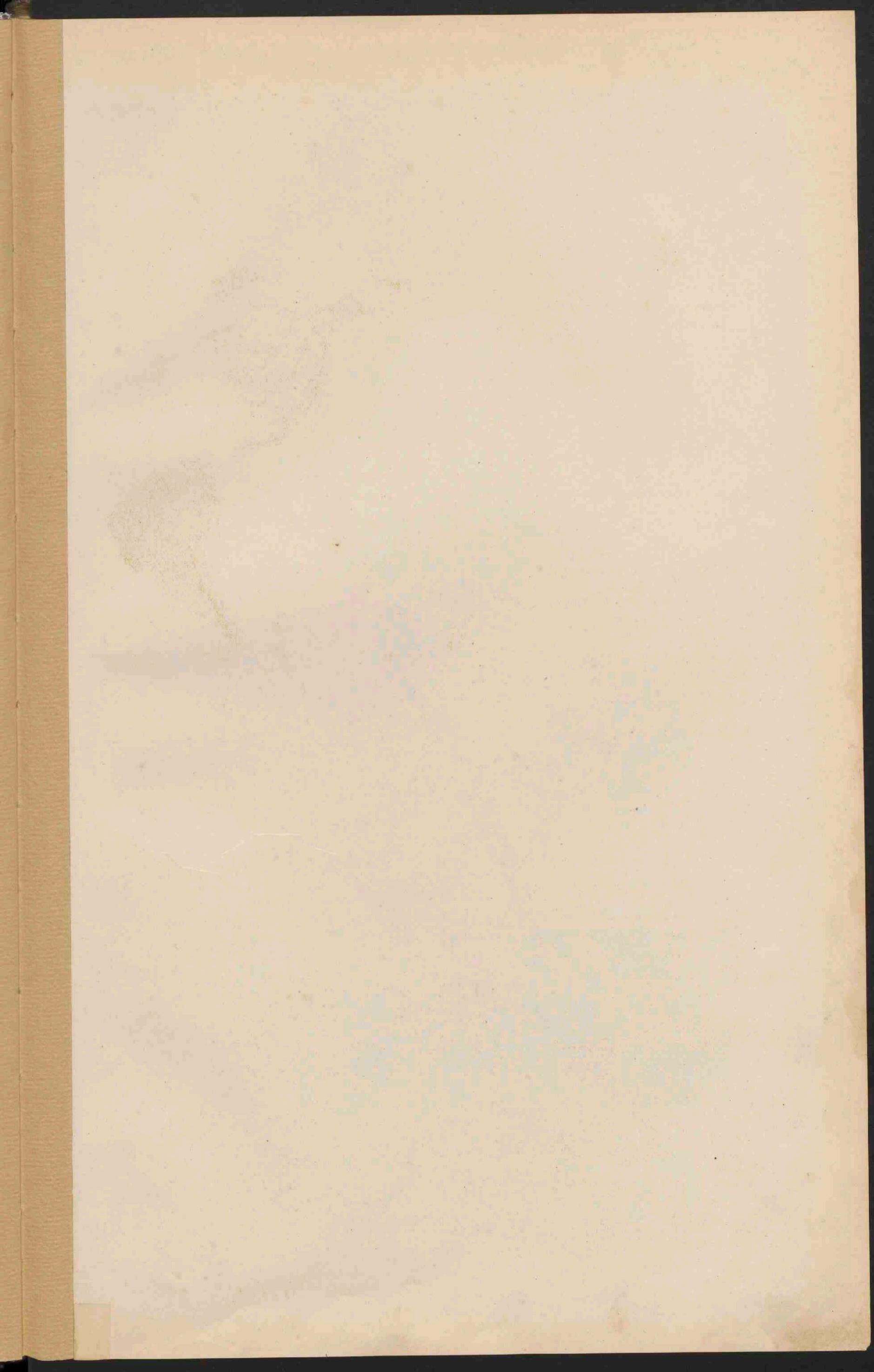
P. R. BOS.

LIJST DER KAARTEN.

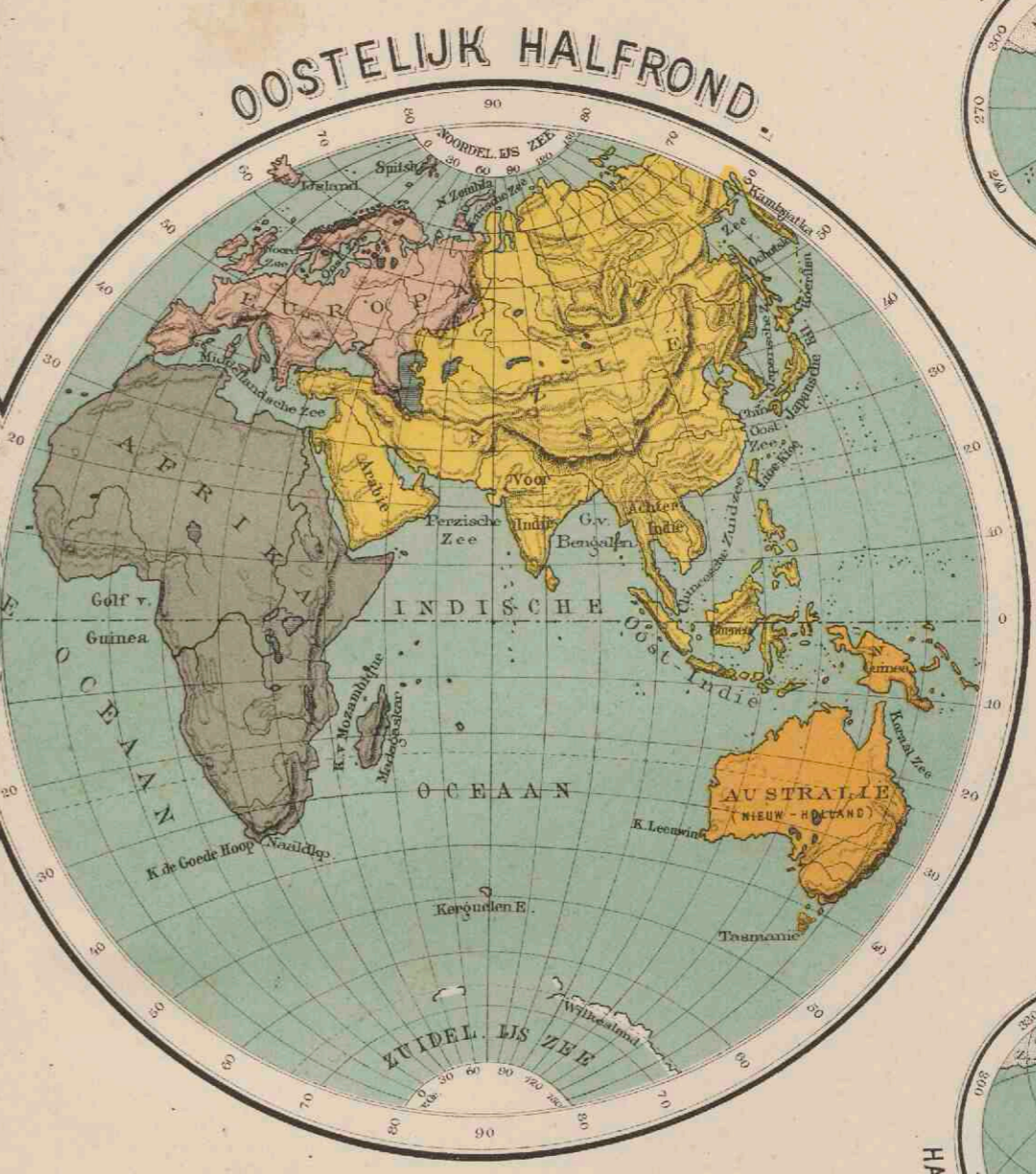
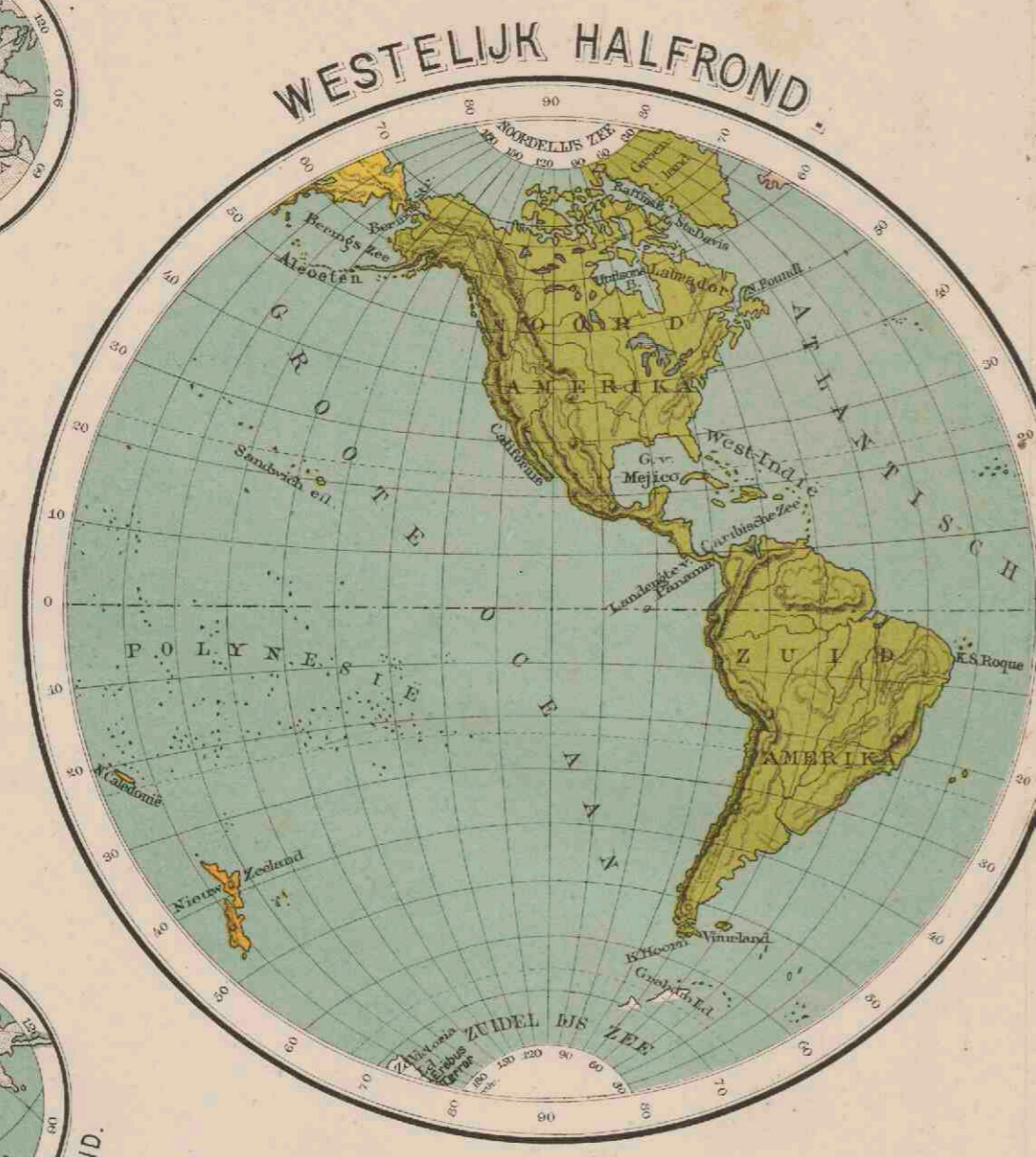
I. WERELDKAARTEN (Westel. en Oostel., Noordel. en Zuidel., Land- en Water-halfroond). II. ISOTHERMENKAART VOOR HET JAAR, en REGENKAART. III. ZEESTROOMINGEN, GESTELDHEID VAN DEN BODEM, WERELDVERKEER. IV. WINDEN, DE VOLKEN DER AARDE, WERELDVERKEER. V. EUROPA natuurkundig (met bijkaart: Noordelijke grens van eenige gewassen). VI. EUROPA staatkundig (met eene bijkaart: Omstreken van Londen). VII. NEDERLAND. VIII. NEDERLAND (Hoogtekaart). IX. NEDERLAND (Geologische kaart en Landbouwkaartje). X. NOORD-HOLLAND, ZUID-HOLLAND en UTRECHT. XI. ZEELAND, NOORD-BRABANT en LIMBURG. XII. GRONINGEN, FRIESLAND, DRENTE, OVERIJSEL en GELDERLAND. XIII. MIDDEL-EUROPA natuurkundig. XIV. DUITSCHLAND (met drie bijkaarten: 1. Ethnographische kaart, met aanduiding van de plaatsen, waar steen- en bruinkool wordt gevonden en de streken, waar aan wijnbouw wordt gedaan, 2. de Thüringsche staten, 3. Lippe en Waldeck). XV. ZWITSERLAND. XVI. BELGIË en LUXEMBURG. XVII. FRANKRIJK (met 4 bijkaarten: 1. Spoorwegkaart, 2. Corsica, 3. Parijs en omstreken, 4. Steenkoolbeddingen en Talen). XVIII. OOSTENRIJK—HONGARIJE (met twee bijkaarten: 1. Ethnographische schets van O.-H., 2. Oostenrijk-Hongarije en het Donagebied). XIX. RUSLAND (met eene figuur voor de betrekkelijke grootte van Europ. Rusland, het Russische Rijk en Europa).	XX. SKANDINAVIË. XXI. DENEMARKEN (met drie bijkaarten: 1. IJsland, 2. Bornholm, 3. de Fär-öer). XXII. GROOT-BRITANNIË en IERLAND (met twee bijkaarten: 1. Steenkool en ijzer en Talen, 2. de industriestreken van Middel-Engeland). XXIII. SPANJE en PORTUGAL (met drie bijkaarten: 1. Spoorwegen, 2. Figuur voor de betrekkelijke grootte van Spanje en de streken, waar Spaansch wordt gesproken, 3. Jaarlijksche hoeveelheid regen). XXIV. ITALIË (met twee bijkaarten: 1. Spoorwegen in Italië en het Alpengebied, 2. Golf van Napels en Vesuvius). XXV. STATEN VAN HET BALKAN-SCHIEREILAND. XXVI. AZIË natuurkundig (met eene bijkaart: de Syrische kust). XXVII. AZIË staatkundig (met twee bijkaarten: 1. Russische grensgewesten, 2. Voor- en Achter-Indië). XXVIII. NEDERLANDSCH OOST-INDIË (met Nederland op dezelfde schaal). XXIX. JAVA (natuur- en staatkundig; met een bijkaartje: Batavia). XXX. AFRIKA (met vijf bijkaarten: 1. Britsch Zuid-Afrika, 2. Sierra-Leone-kust, 3. Goud- en Slavenkust, 4. Senegambië, 5. Algerië). XXXI. NOORD-AMERIKA natuurkundig (met een bijkaartje: de Mississippi-delta). XXXII. NOORD-AMERIKA staatkundig (met eene bijkaart: Middel-Amerika en West-Indië). XXXIII. REPUBLIEK AMERIKA (met twee bijkaarten: 1. de oostelijke kuststaten, 2. de Steenkoolbeddingen in de Republiek Amerika). XXXIV. ZUID-AMERIKA natuurkundig. XXXV. ZUID-AMERIKA staatkundig (met eene bijkaart: schetskaart van de kolonie Suriname). XXXVI. AUSTRALIË. XXXVII. NIEUW-ZEELAND, HAWAII, ZUIDOOSTELIJK AUSTRALIË.

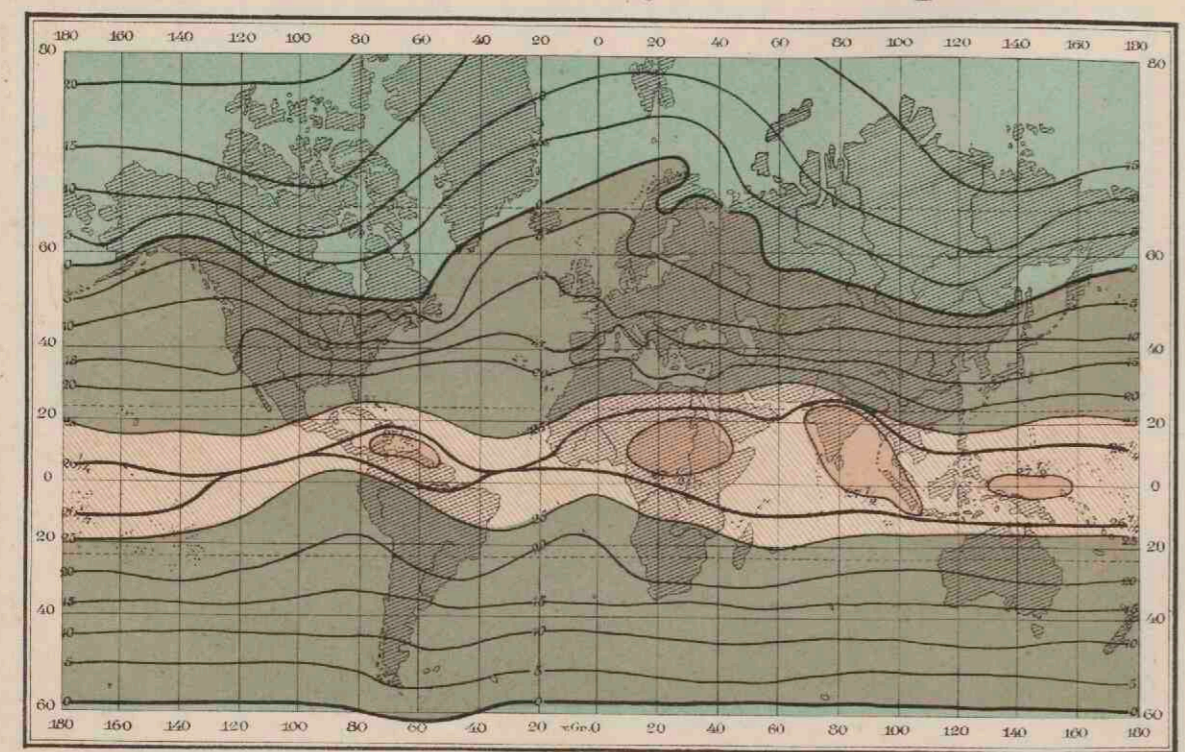

WERELDKAARTEN.

II.

ISOTHERMENKAART voor het jaar (Mercators projectie).

ISOTHERMENKAART.

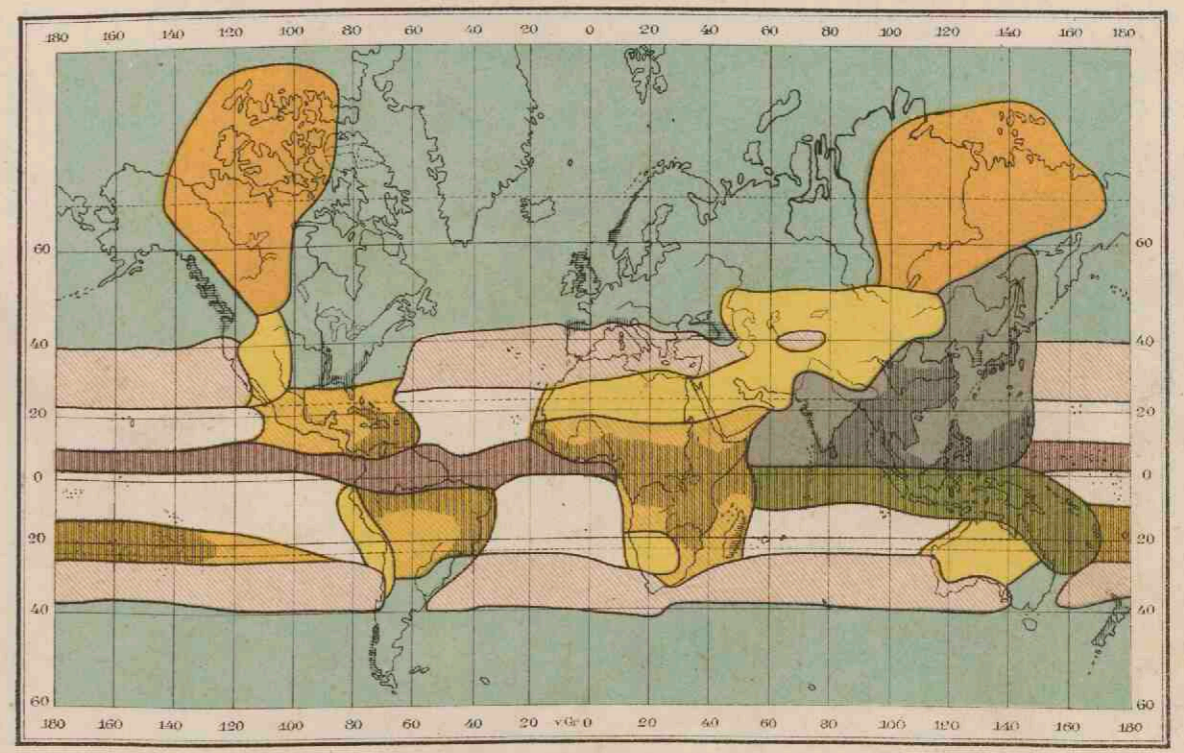
Hoete Zone.
 Gematigde Zone.
 Koude Zone.

De graden zijn volgens de schaal van Celsius.

REGENKAART.

Regen in alle jaargetijden.
 Subtropische regen.
 Regenloze passaatzone.
 Regenarme woestijngebieden.
 Equatoriale regens.
 Tropische regens.
 Arctische meersomregens.
 Australische meersomregens.
 Gebied van de Amerikaanse en Sibirische koudepool.
 Streken, waar jaarlijks meer dan 1200 mm regt valt.

REGENKAART (Mercators projectie).

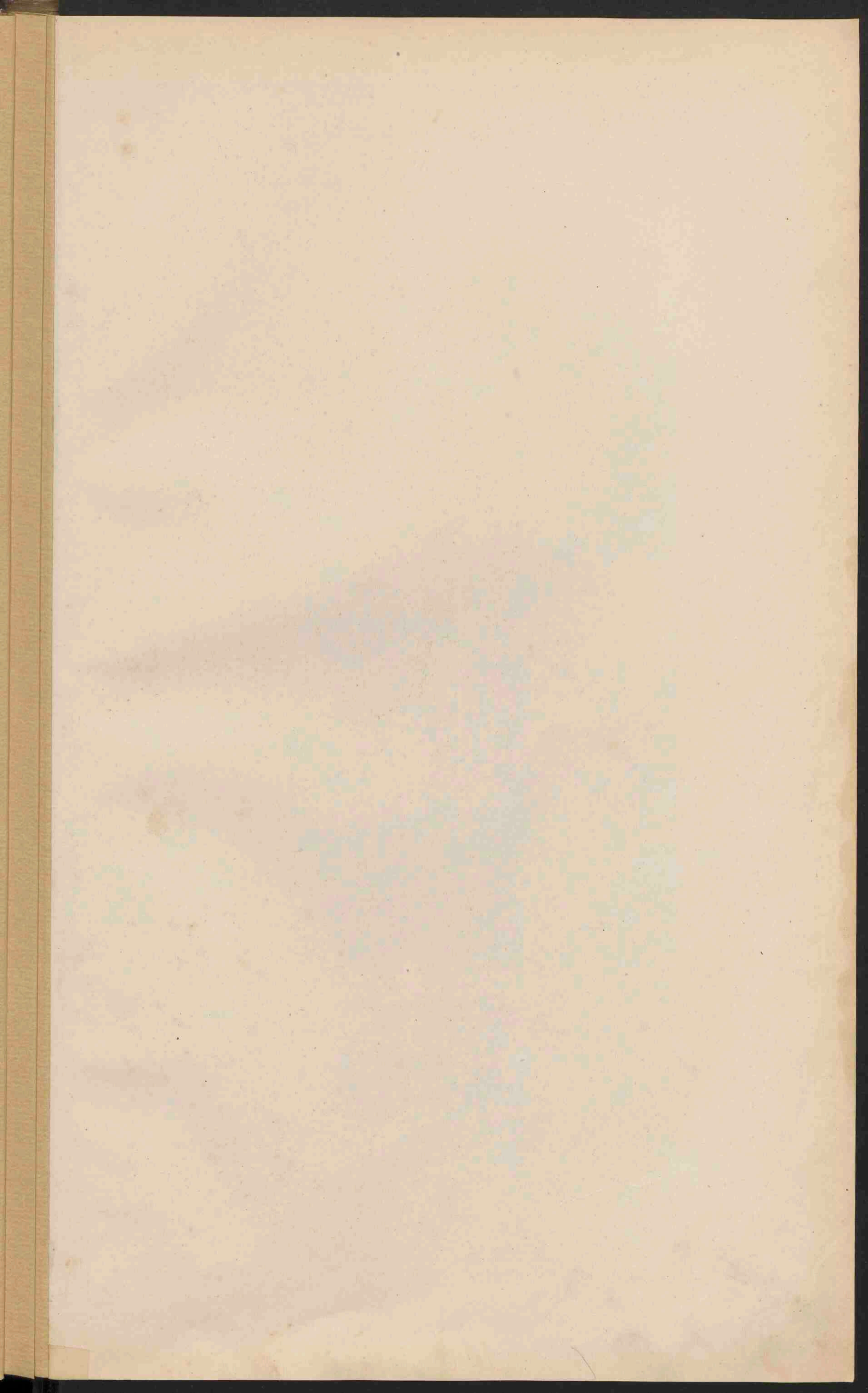
Groningen J.B. Walters.

Lith. v. d. Weper-Groningen.

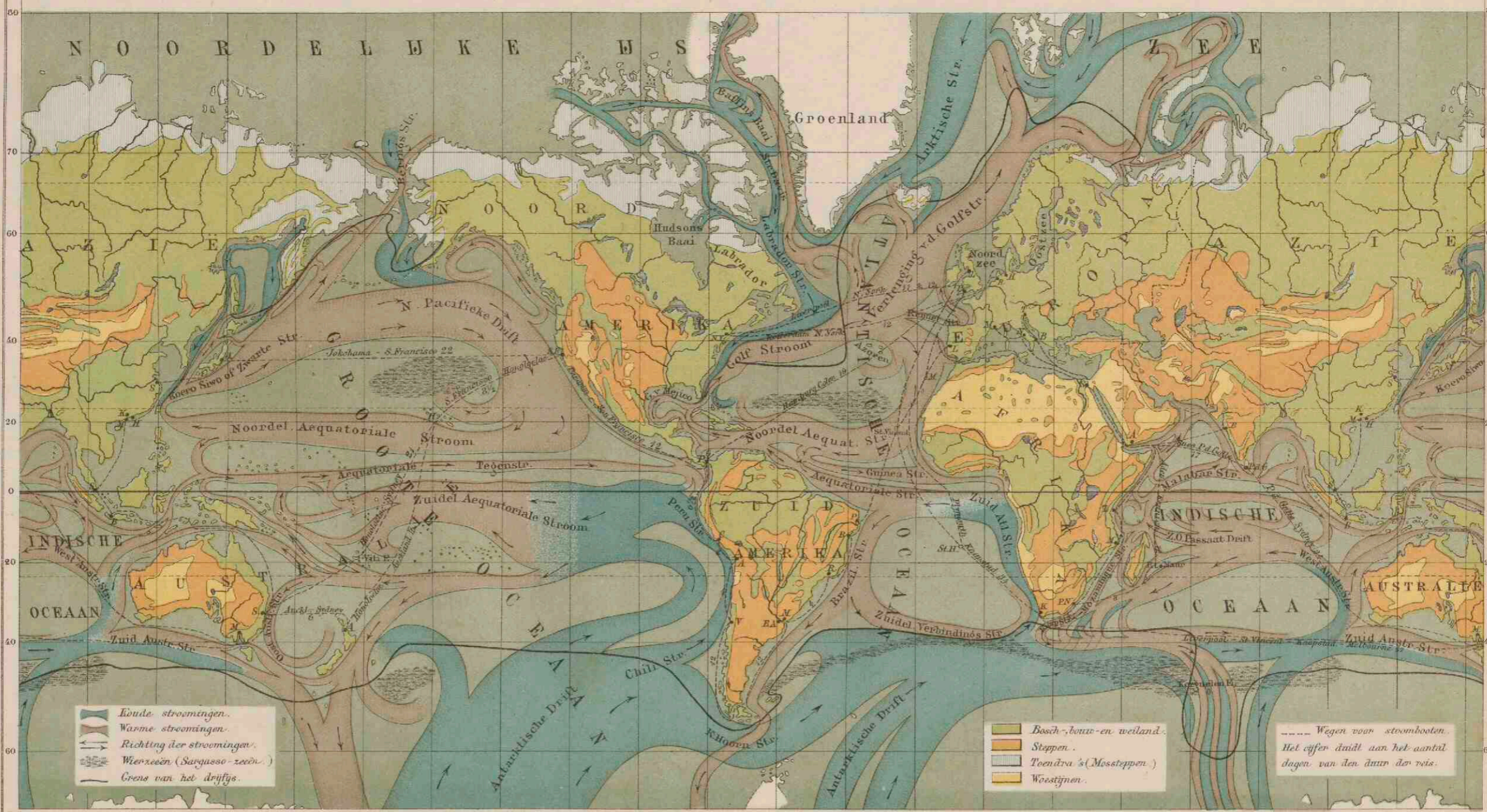

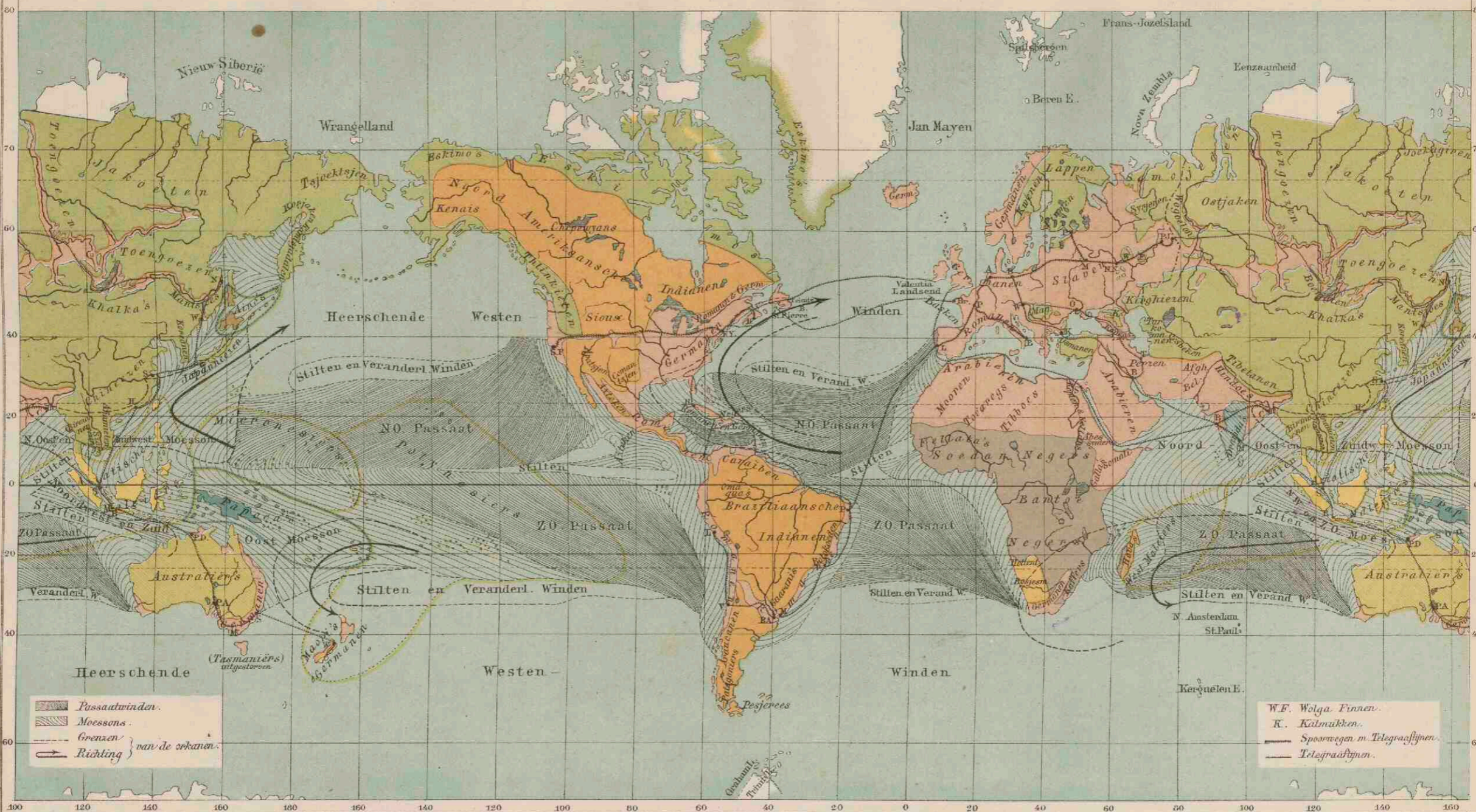

ZEESTROOMINGEN. GESTELDHEID VAN DEN BODEM. WERELDVERKEER.

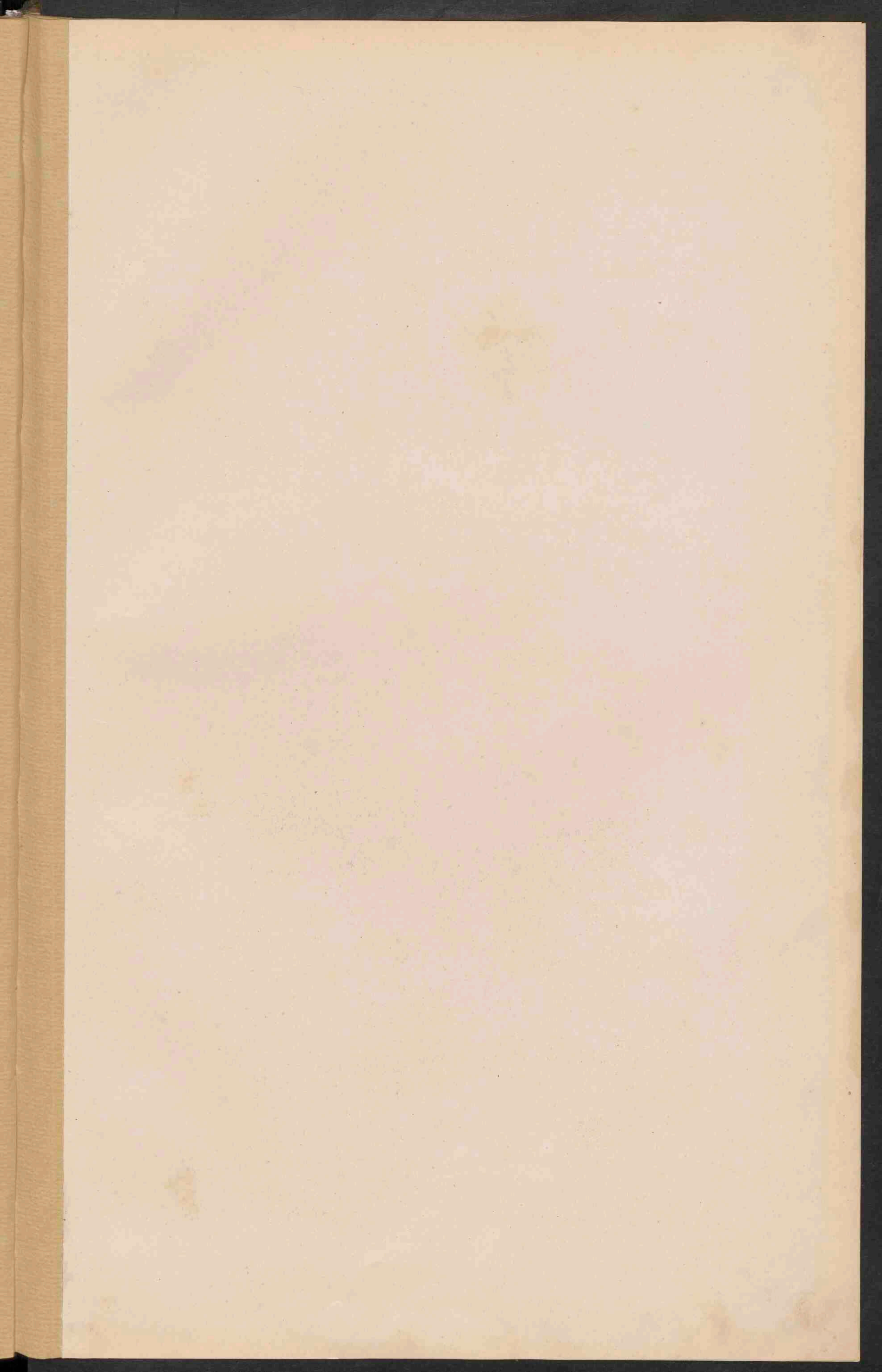
WINDEN. DE VOLKEN DER AARDE. WERELDVERKEER.

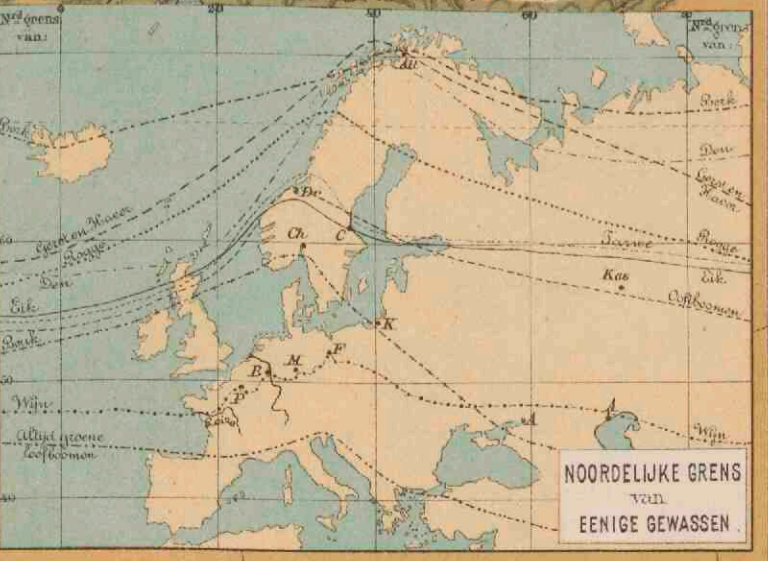

Zee van 100 of minder dan 100 vadem diep.
 Zee van meer dan 100 vadem diep.

EUROPA.

Schaal $\frac{1}{15\,000\,000}$
 Coördinaten.
 0 50 100 150 200 300 400 500 600 700 800
 Kilometer.

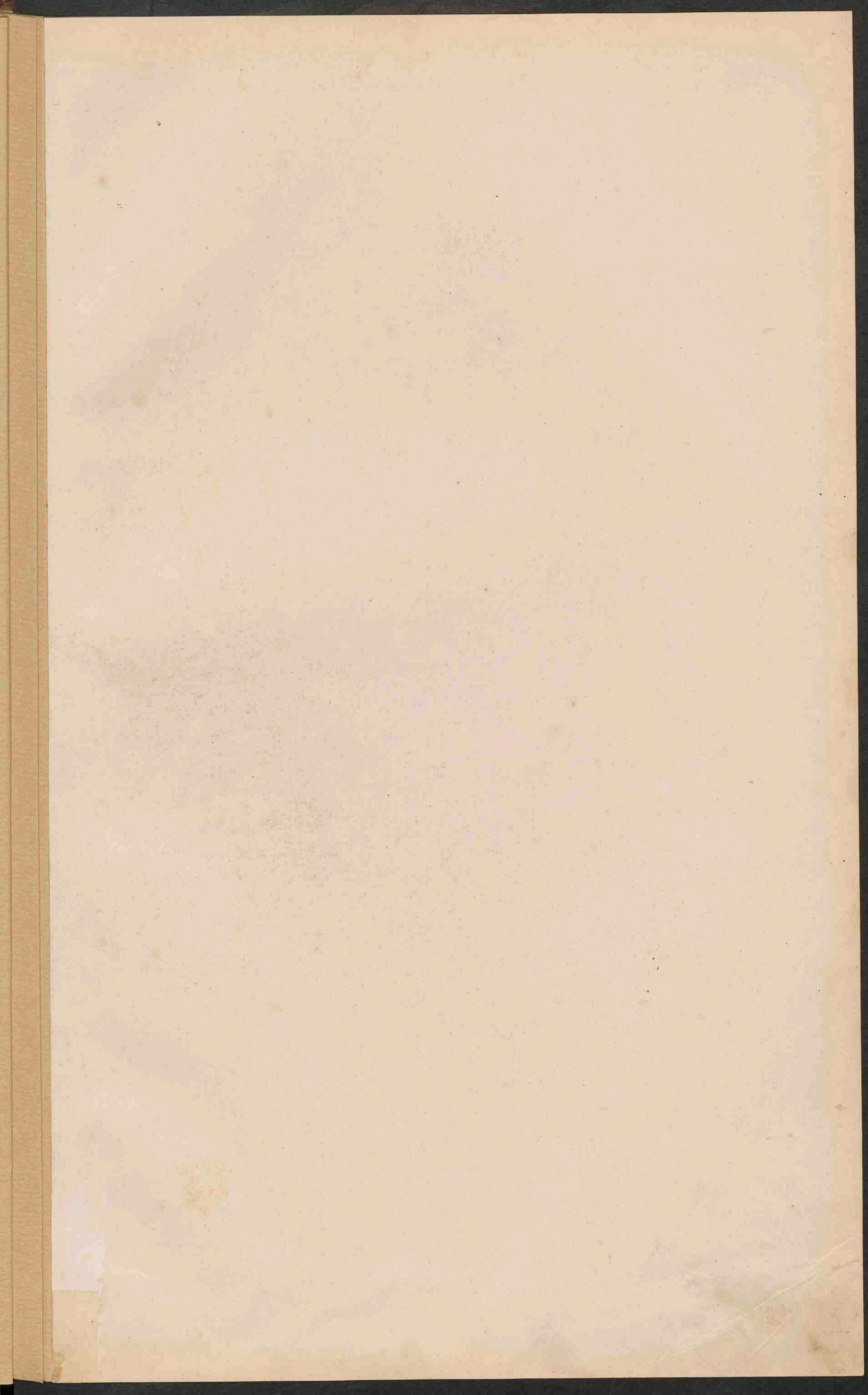

NOORDELIJKE GRENS van EENIGE GEWASSEN

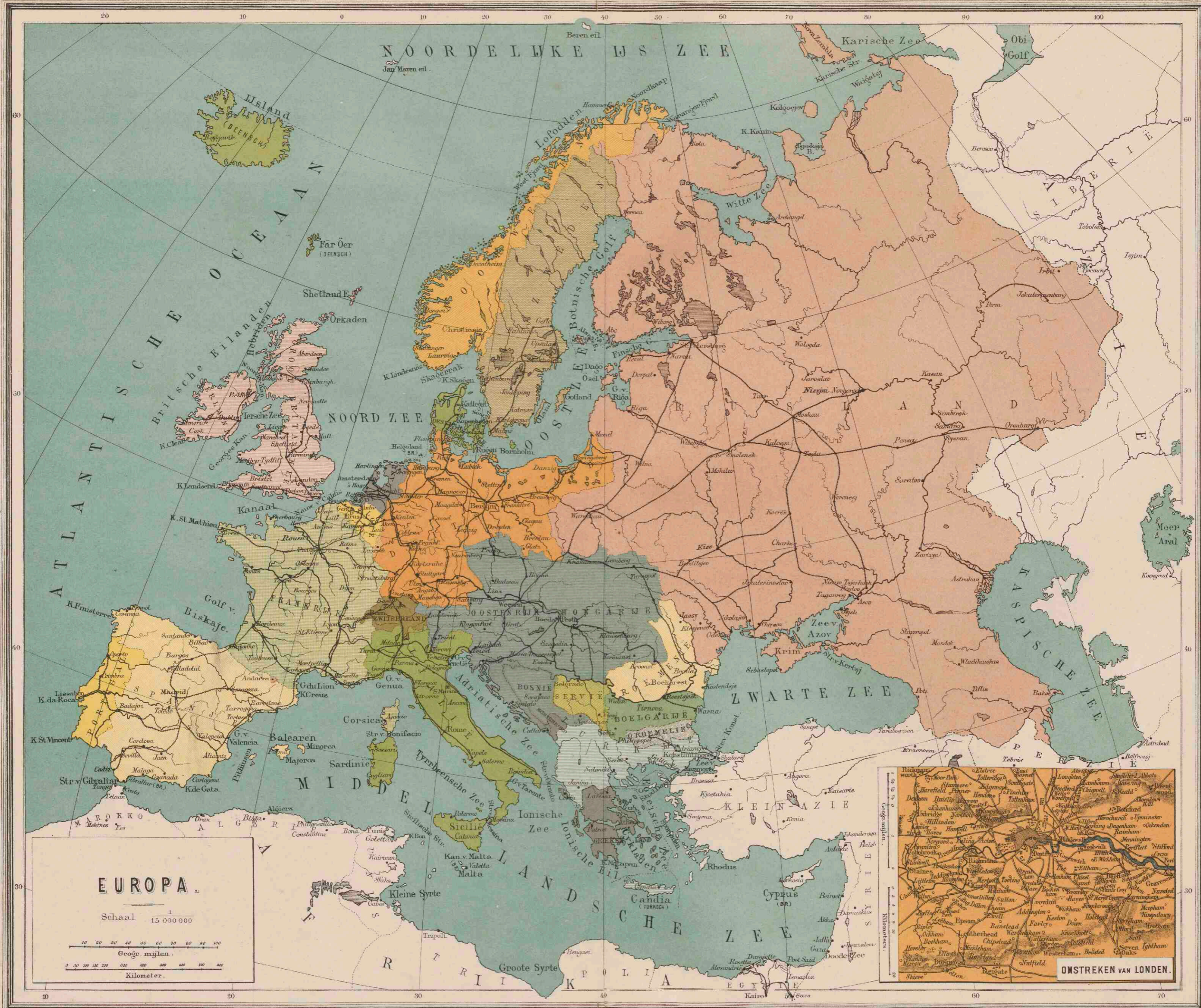

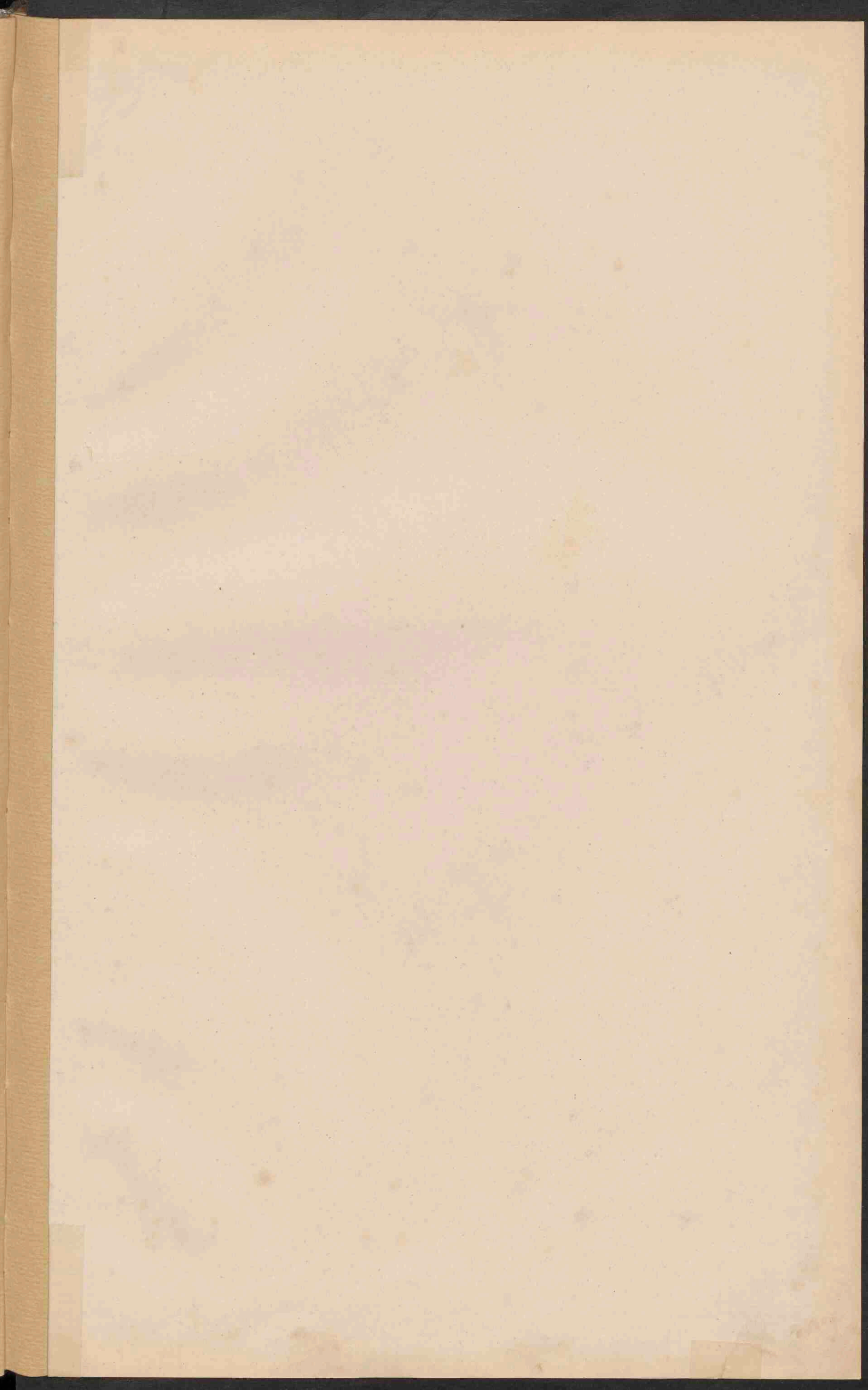

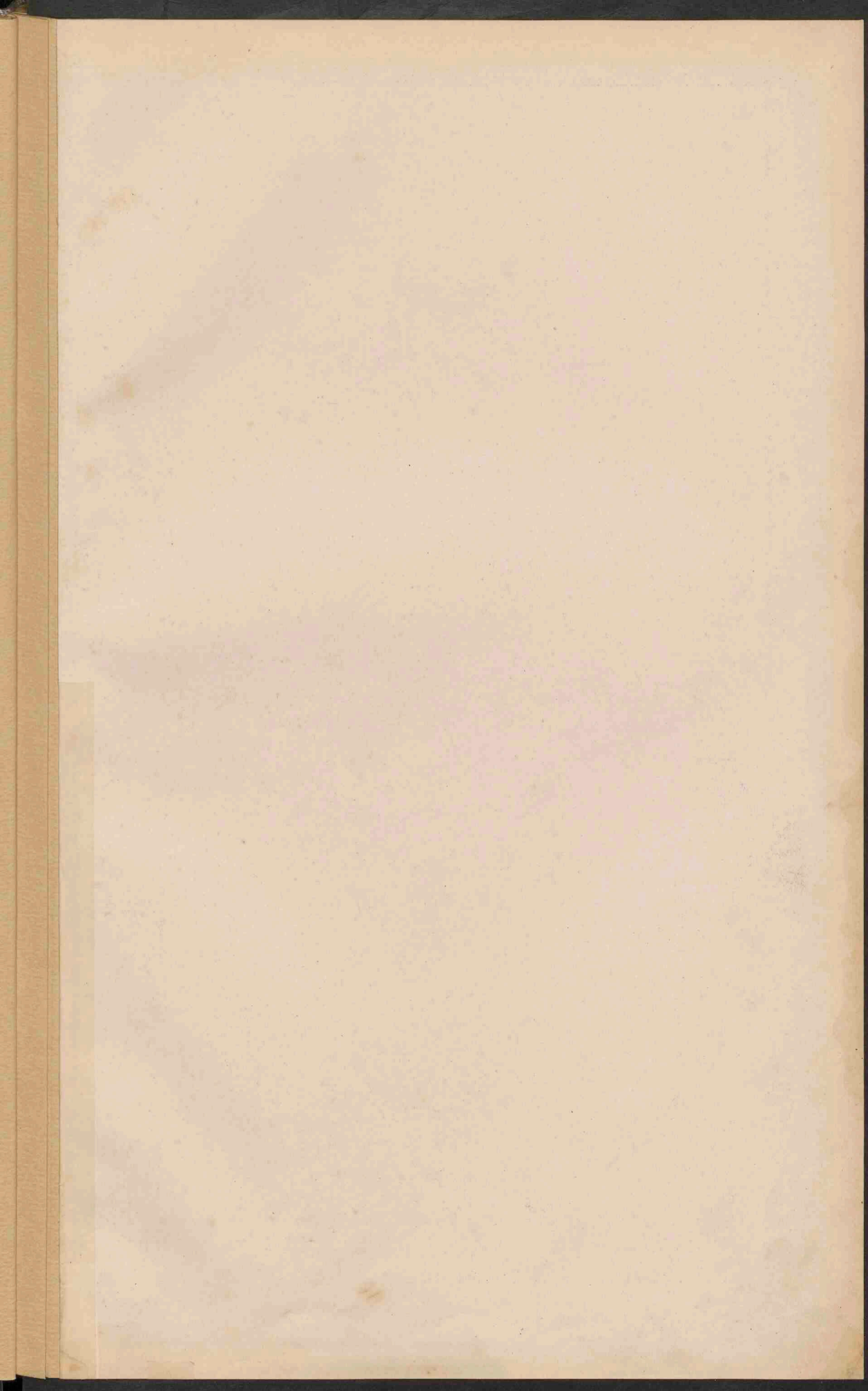

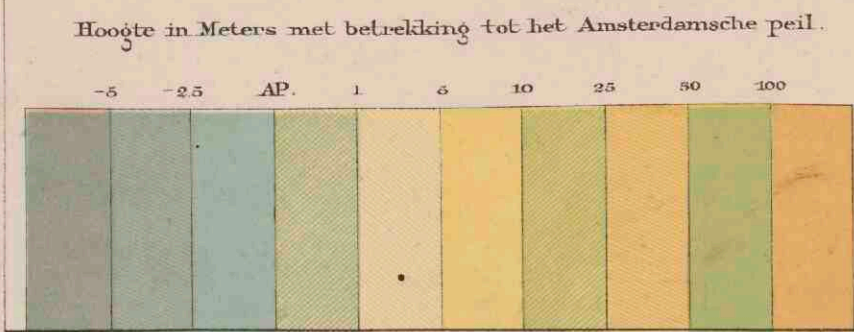

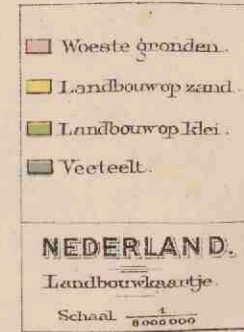
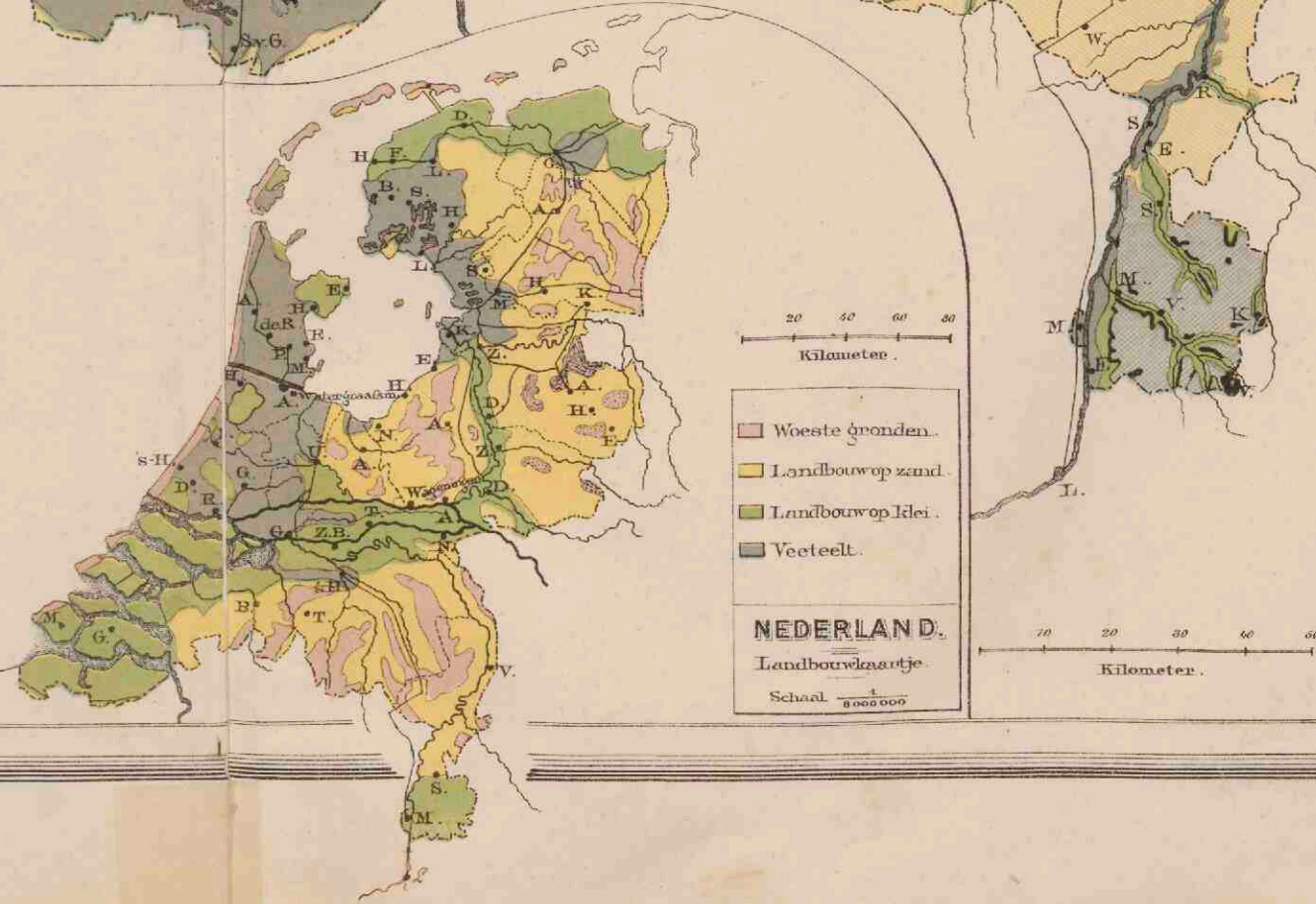

NEDERLAND.
Hoogtekaart.
Schaal $\frac{1}{1,150,000}$

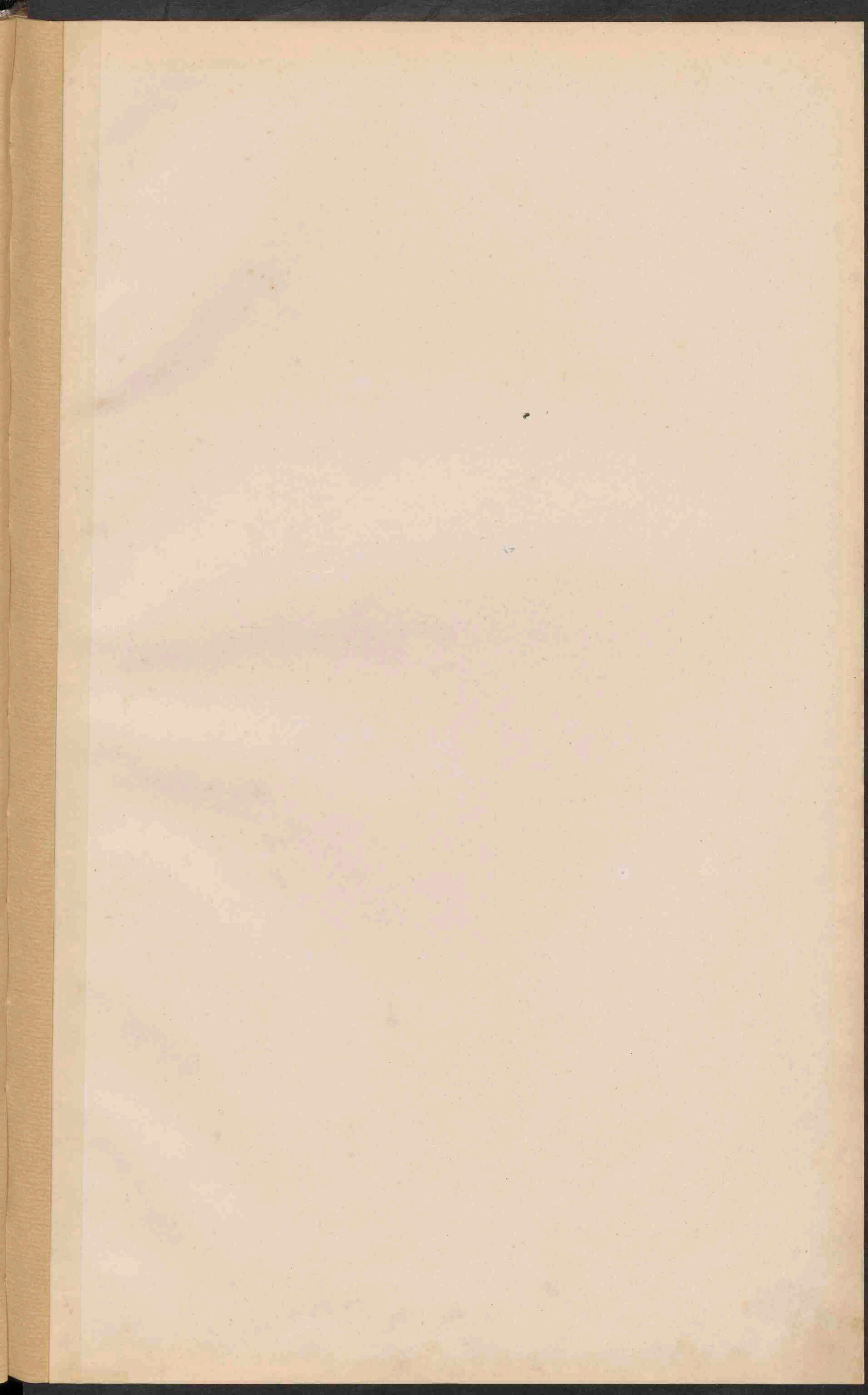

NEDERLAND.
Geologische kaart.
Schaal $\frac{1}{1,150,000}$

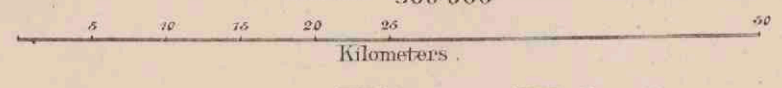

NOORD-HOLLAND, ZUID-HOLLAND EN UTRECHT.

Schaal 1/500 000

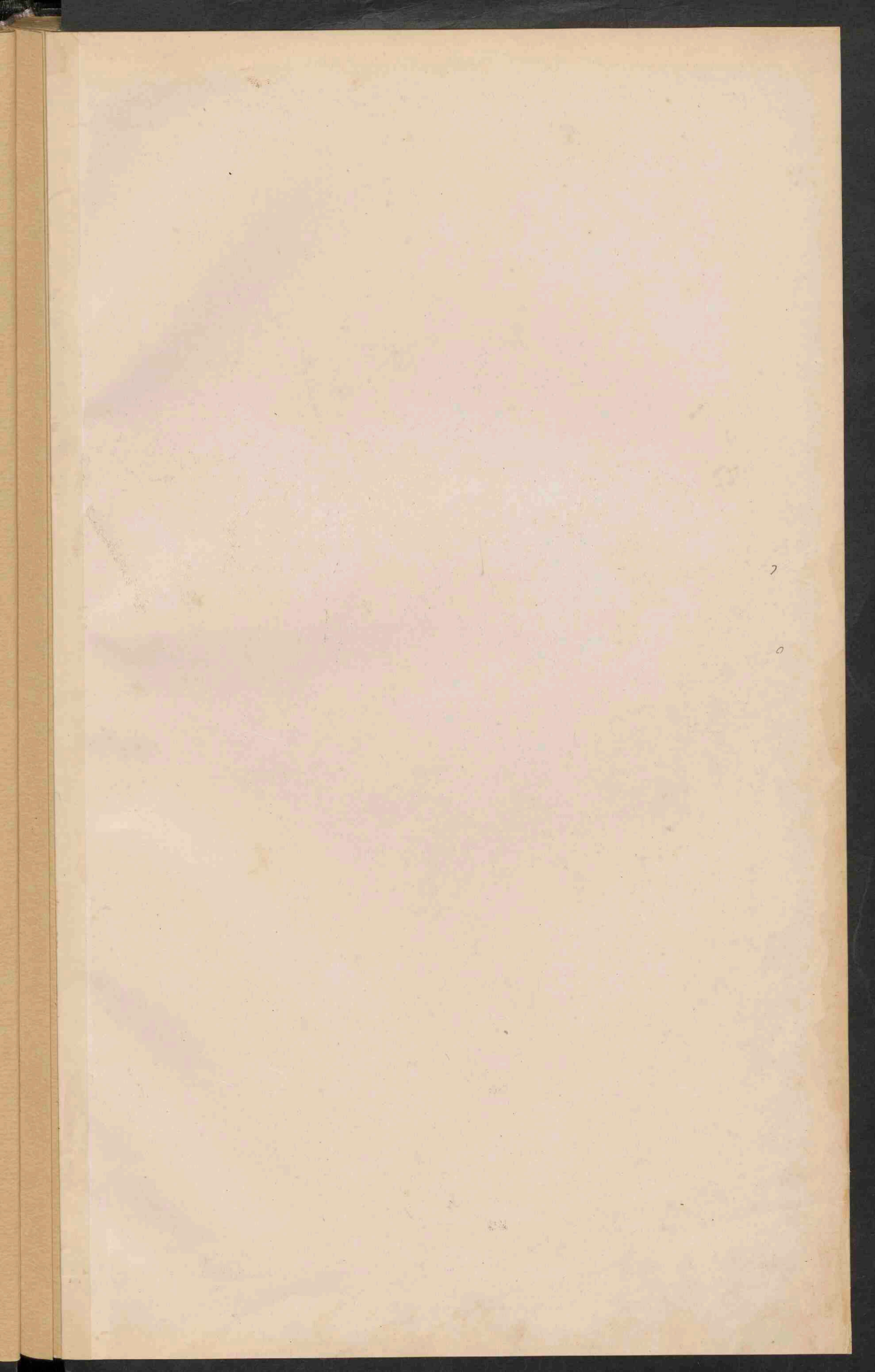
- De namen van de hooftplaatsen der provincies zijn onderstreept.
- LEIDEN, plaatsen boven 10000 inwoners.
  - Naarden, voorn. pl. beneden 10000 inv.
  - Voorburg, minder voornam. plaatsen.
  - Muidersberg, kleinere plaatsen.
  - Spoorwegen.
  - Ontworpen spoorwegen.
  - Zeeklei.
  - Rivierklei.
  - Laag en Moerasveen.
  - Stranden en Banken.
  - Zandstavingen, Duinen en Geestgronden.
  - Zandgrond.
  - Grintgrond.
  - Stoomtramwegen.
  - Ontworpen stoomtramwegen.

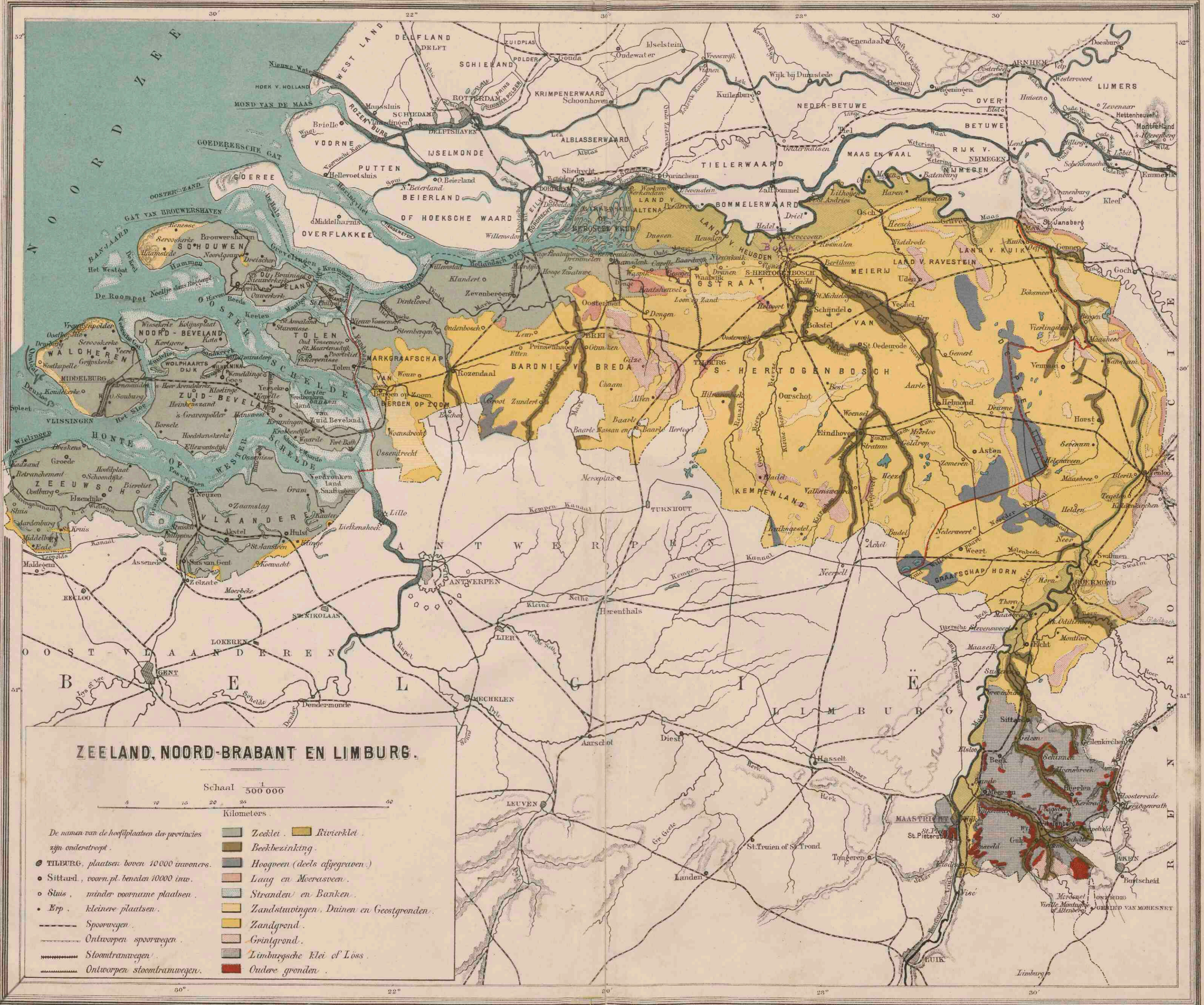

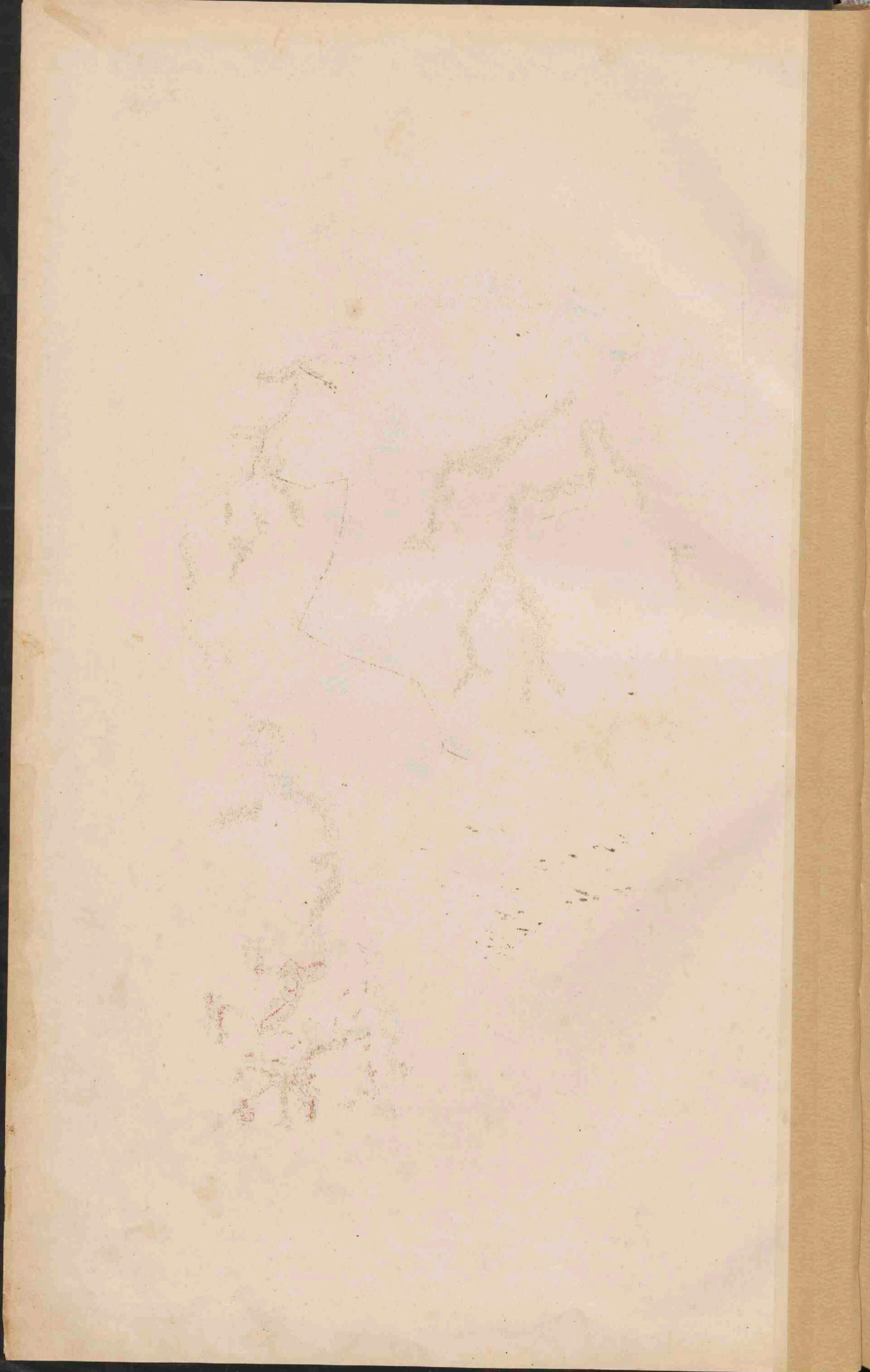
ZEE LAND, NOORD-BRABANT EN LIMBURG.

Schaal $\frac{1}{500\ 000}$

De namen van de hoofdplaatsen der provincies zijn onderstreept.	Zeekeet.	Rivierkeet.
TILBURG, plaatsen boven 10000 inwoners.	Beekbezinking.	Hoogveen (deels afgegraven).
Sittard, voorn. pl. beneden 10000 inw.	Laag en Moerasveen.	Stranden en Banken.
Sluis, minder voornaame plaatsen.	Zandstuwingen, Duinen en Geestgronden.	Zandgrond.
Eerp, kleinere plaatsen.	Grintgrond.	Limburgsche Klei of Löss.
Spoorwegen.	Oudere gronden.	
Ontworpen spoorwegen.		
Stoomtramwegen.		
Ontworpen stoomtramwegen.		

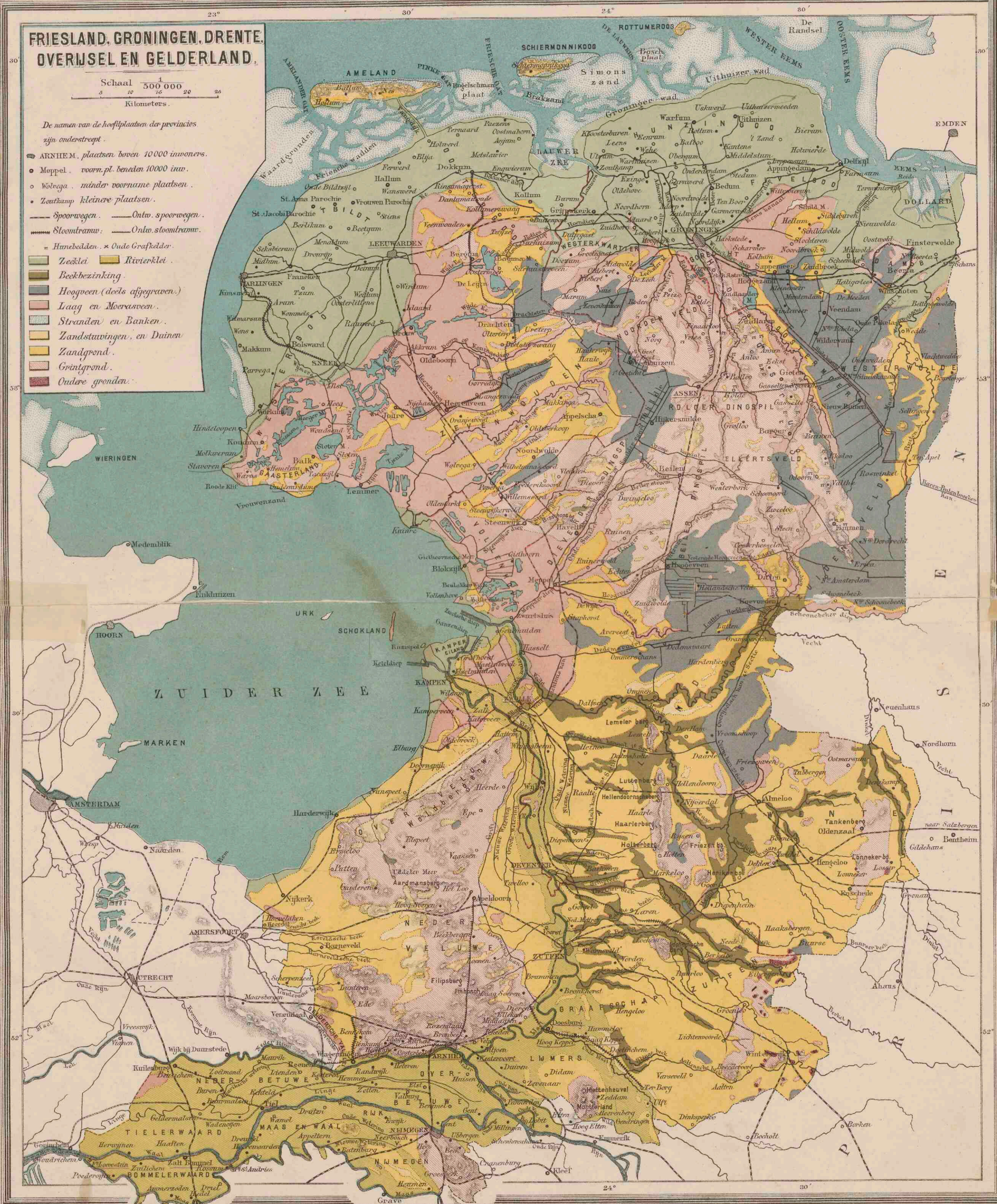

FRIESLAND, GRONINGEN, DRENTE, OVERIJSEL EN GELDERLAND.

Schaal 1:500 000
Kilometers

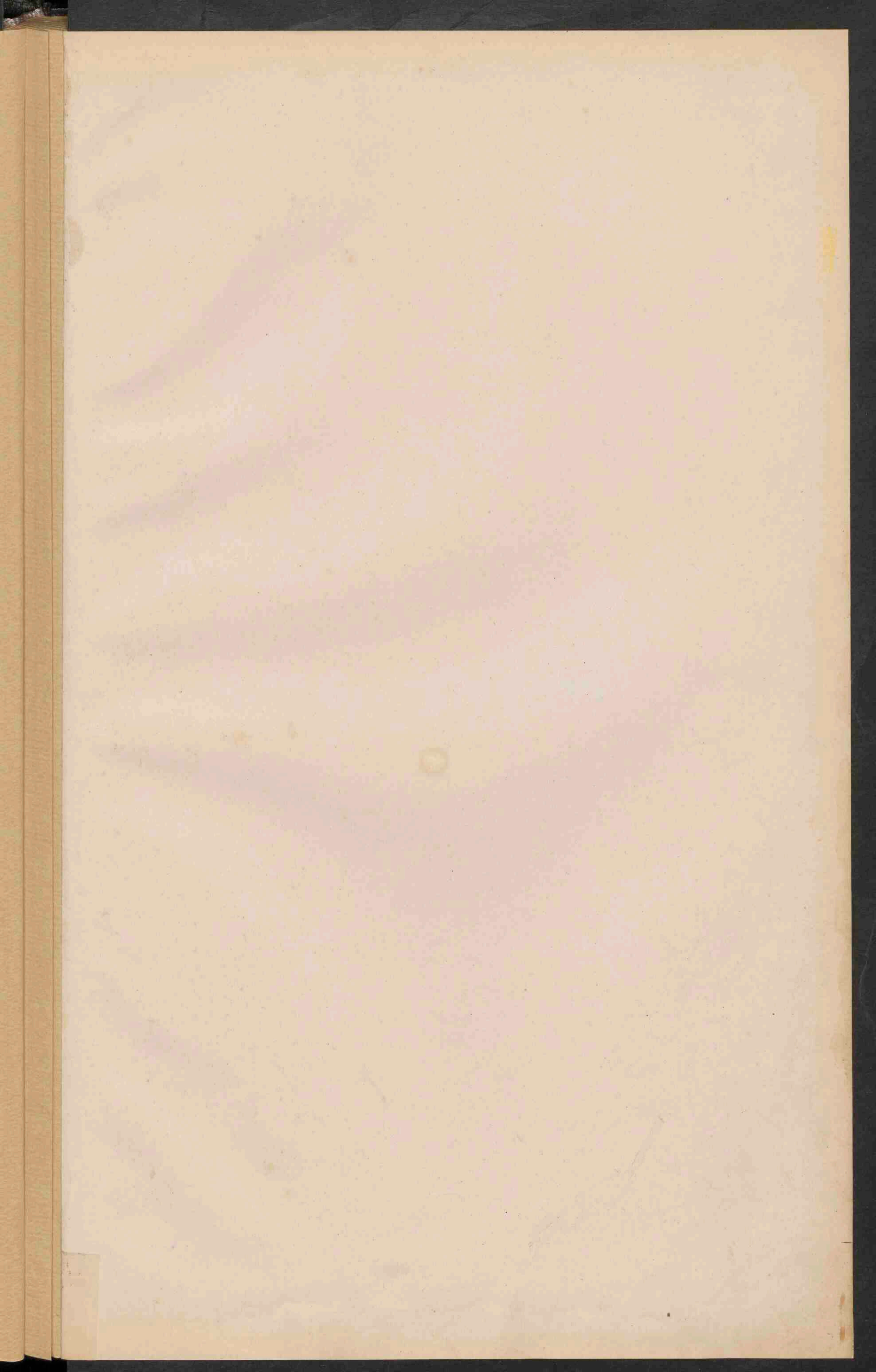
- De namen van de hooftplaatsen der provincies zijn onderstreept.
- ARNHEM, plaatsen boven 10000 inwoners.
  - Meppel, voorn.pl. beneden 10000 inw.
  - Wollega, minder voorn. plaatsen.
  - Zoutkamp kleinere plaatsen.
- Spoorwegen. — Ontw. spoorwegen.
 — Slooptramw. — Ontw. slooptramw.
- Hanebedden. * Oude Grafkelder.
- Zeeklei
  - Rivierklei
  - Beekbezinking
  - Hoogveen (deels afgegraven)
  - Laag en Moerasveen
  - Stranden en Banken
  - Zandstuivingen, en Duinen
  - Zandgrond
  - Grintgrond
  - Oudere gronden

MIDDEL-EUROPA.

Schaal $\frac{1}{3\,700\,000}$

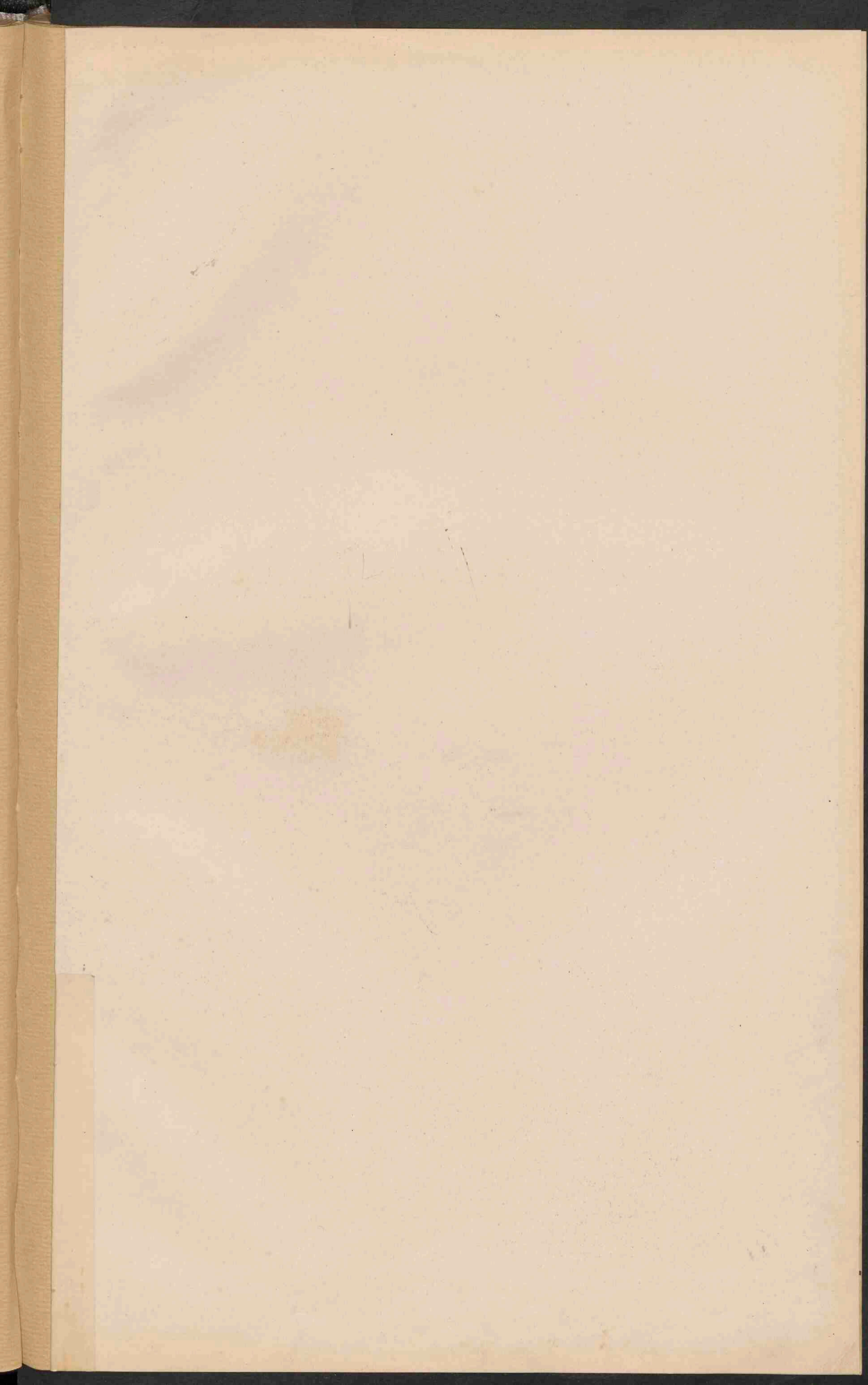
0 5 10 15 20 25
Geogr. mijlen.

0 50 100 150 200
Kilometer

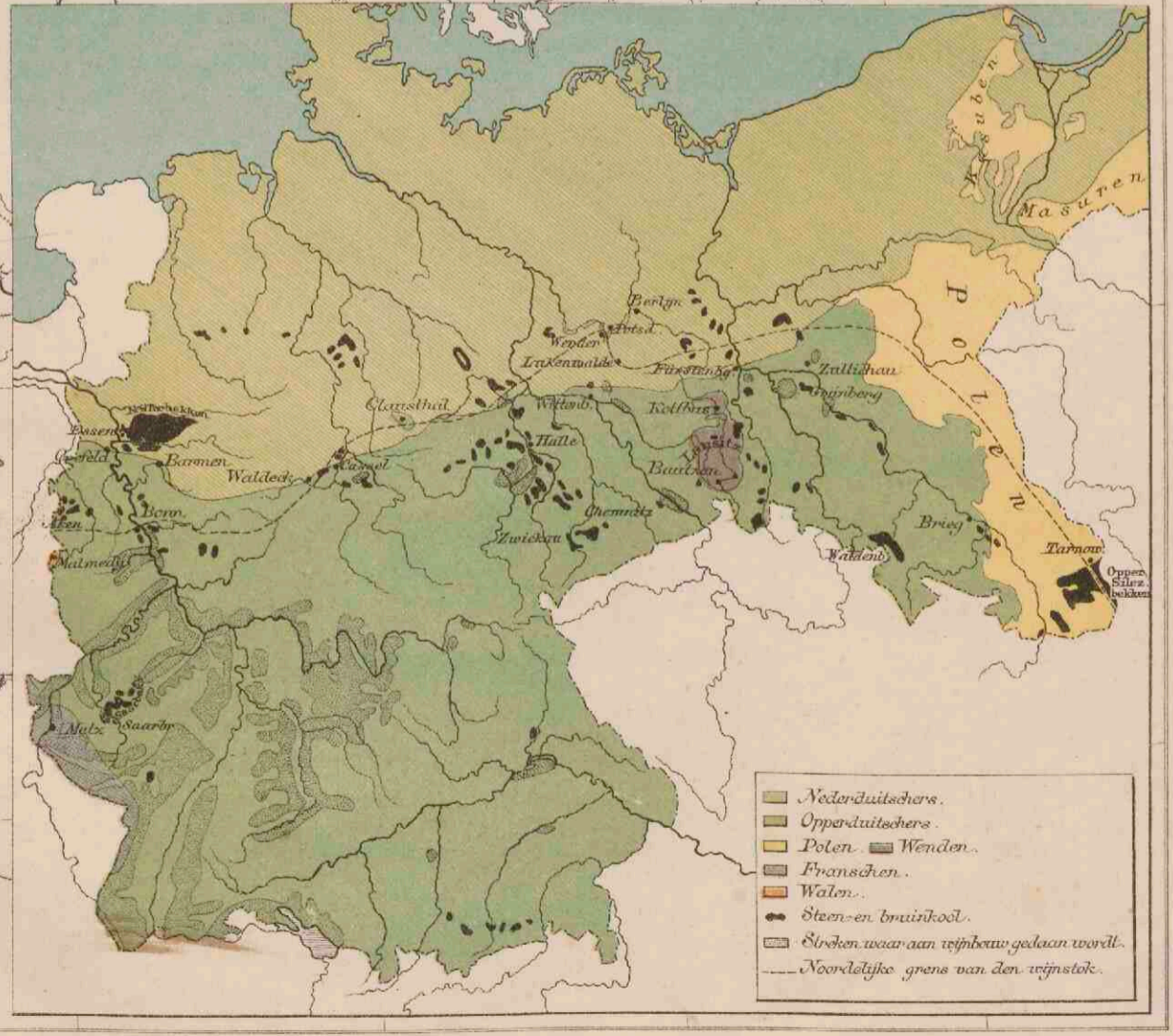
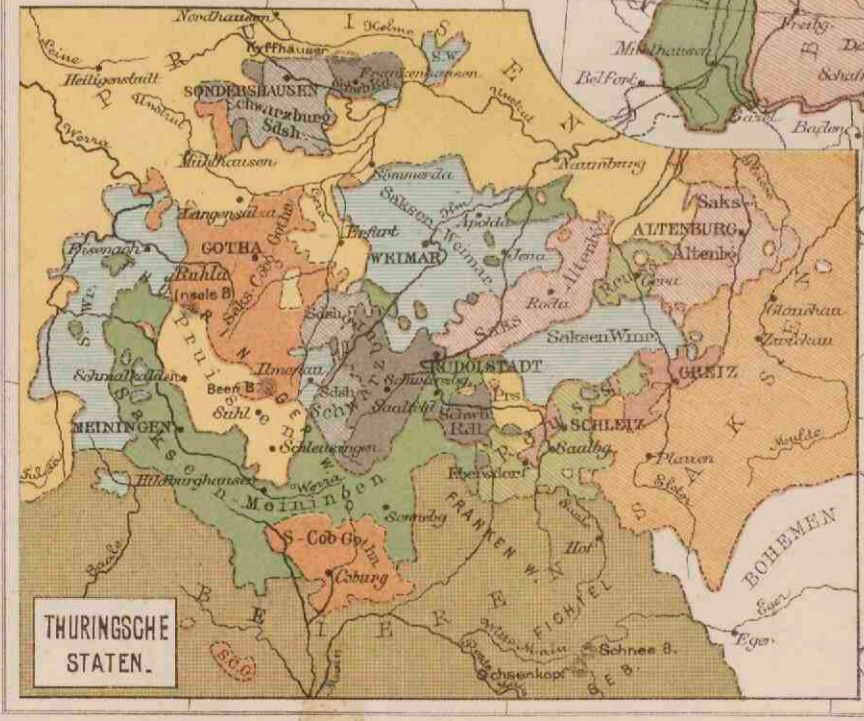
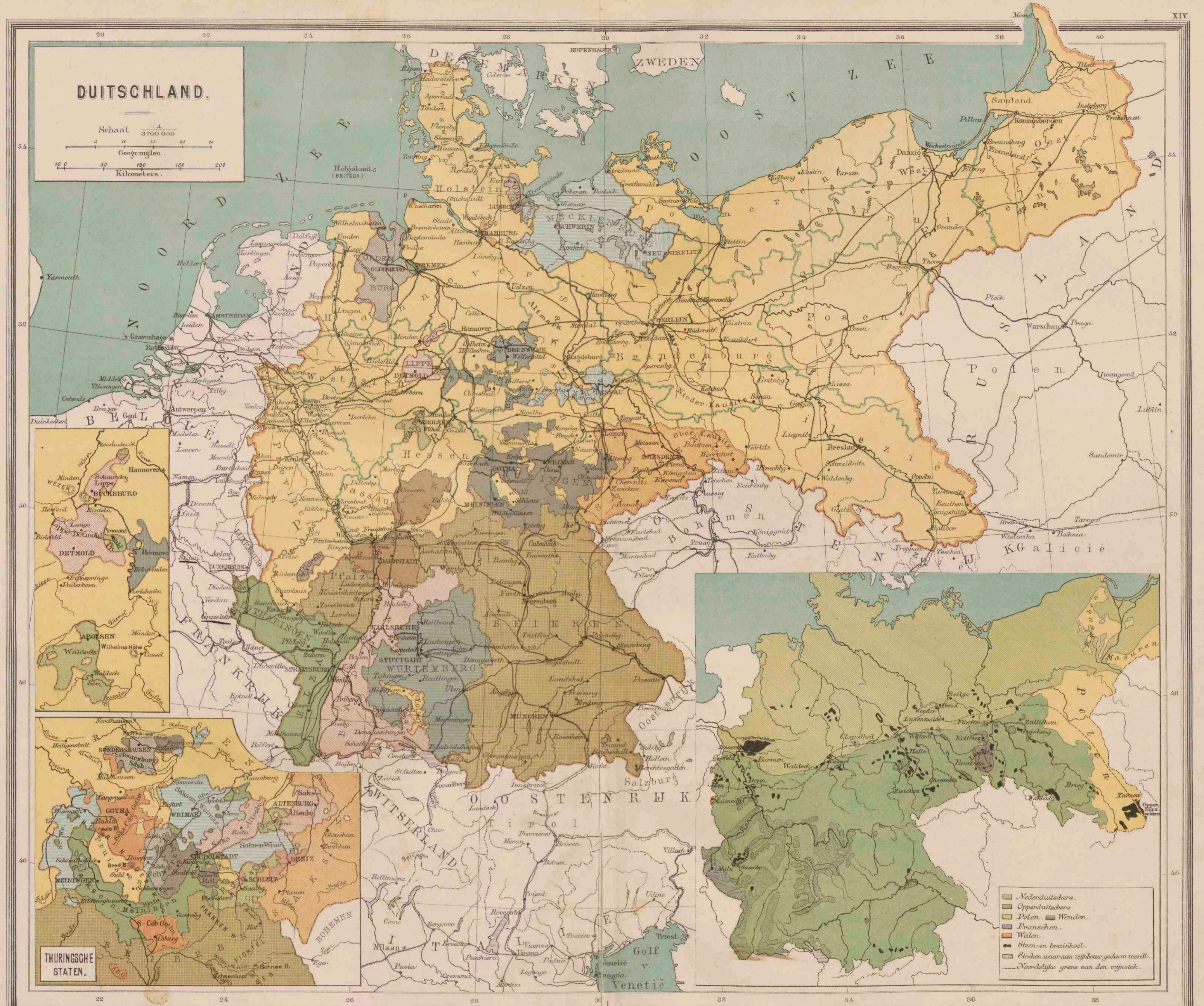
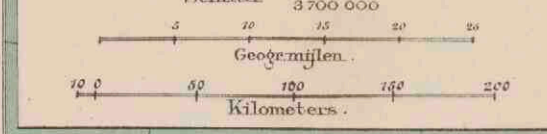

DUITSCHLAND.

Schaal 1:3700 000

Geografijlen.

Kilometers.

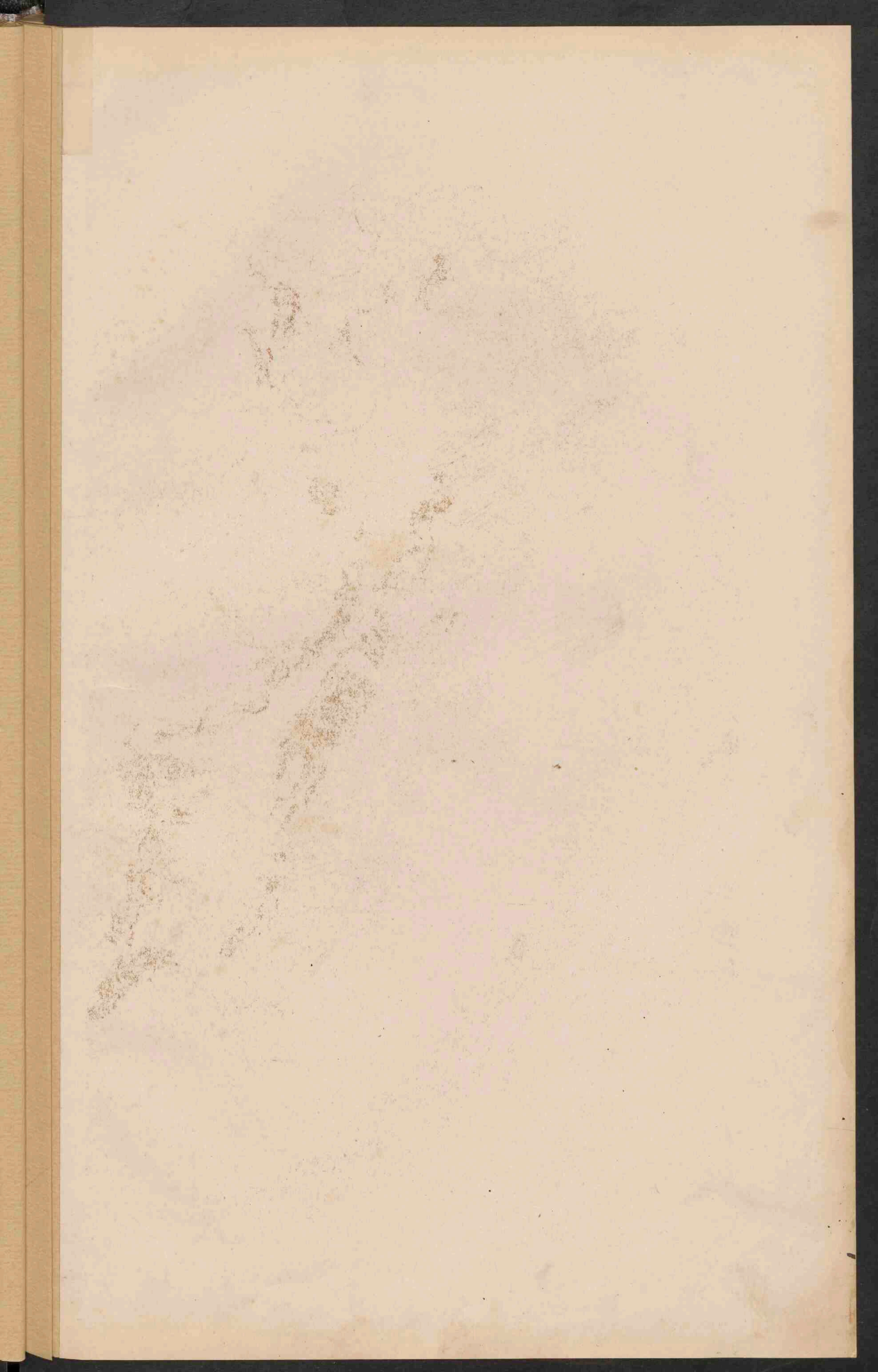

- Nederduitschers.
- Opperduitschers.
- Polen.
- Wenden.
- Franschen.
- Walen.
- Steen- en bruinkool.
- Steden waar aan wijnbouw gedaan wordt.
- Noordelijke grens van den vrijstaat.

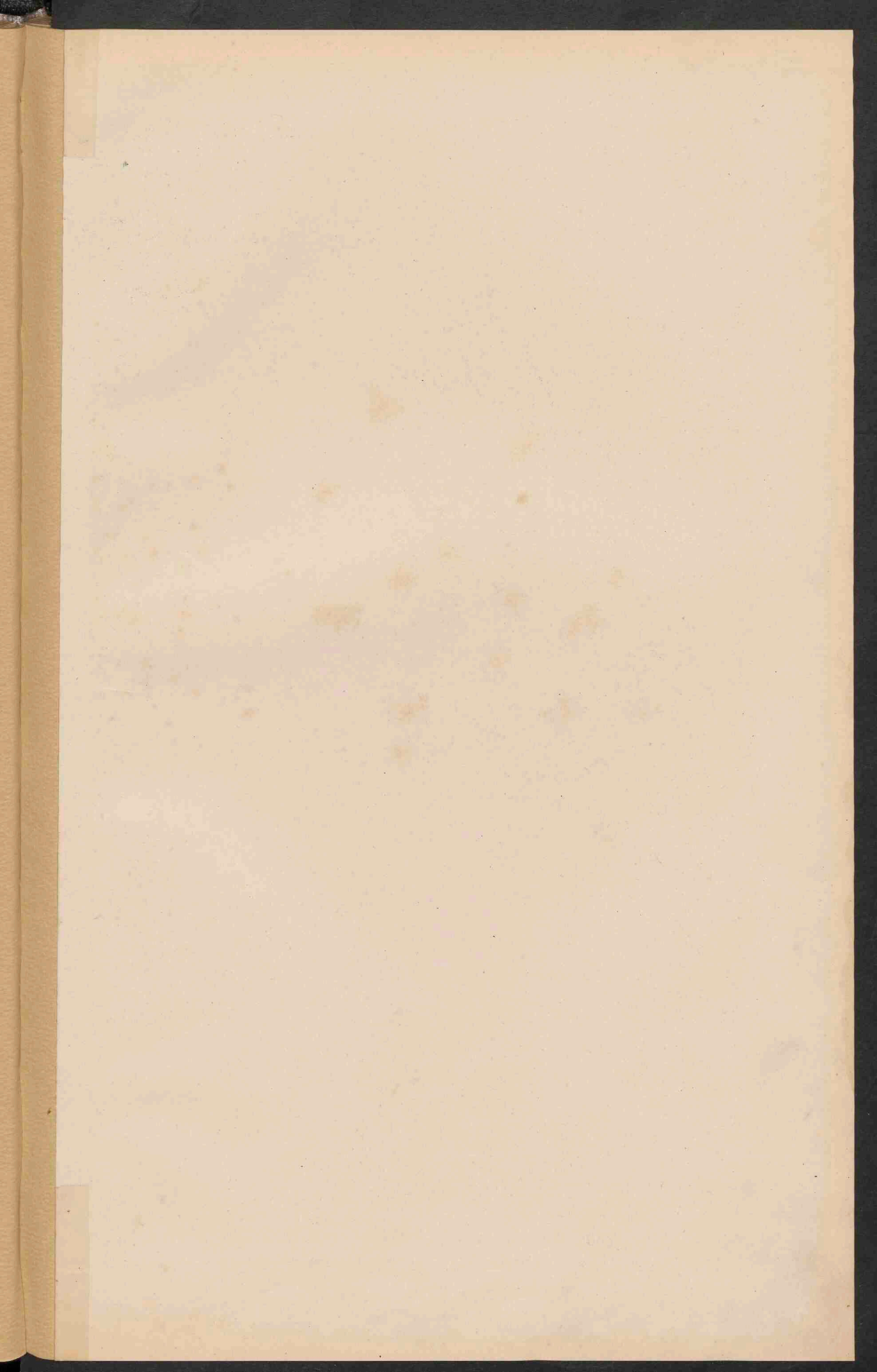

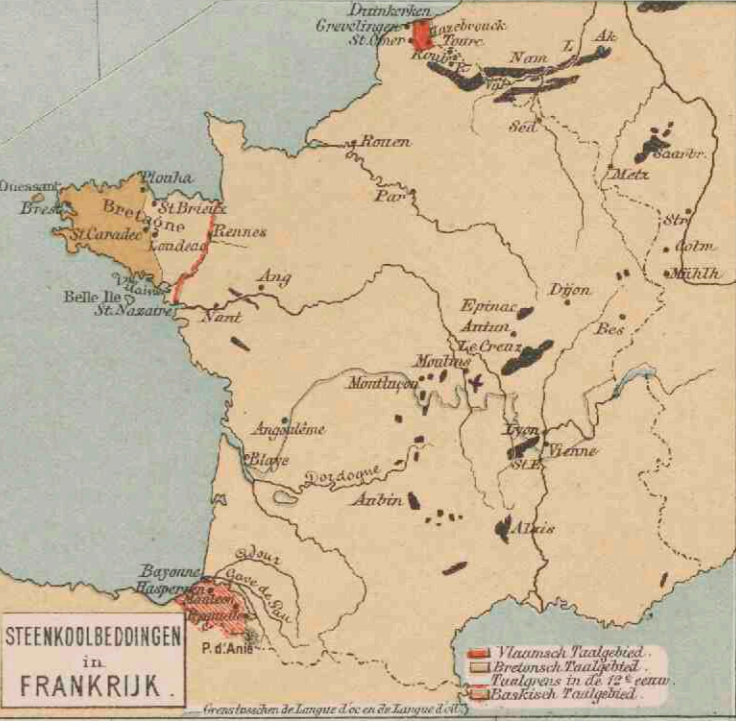
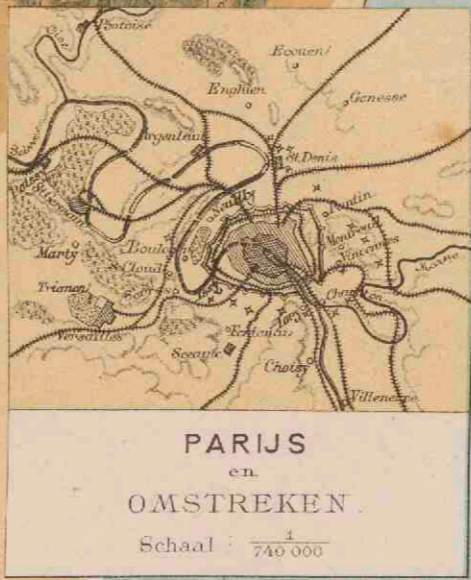
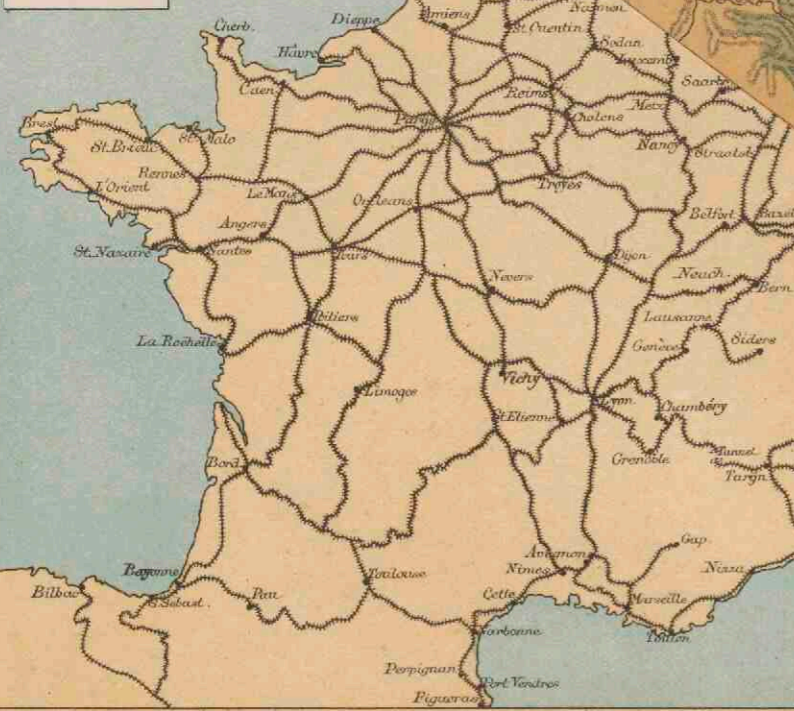

FRANKRIJK.

Schaal 3 400 000
 Geogr. mijlen 0 50 100 150 200
 Kilometer

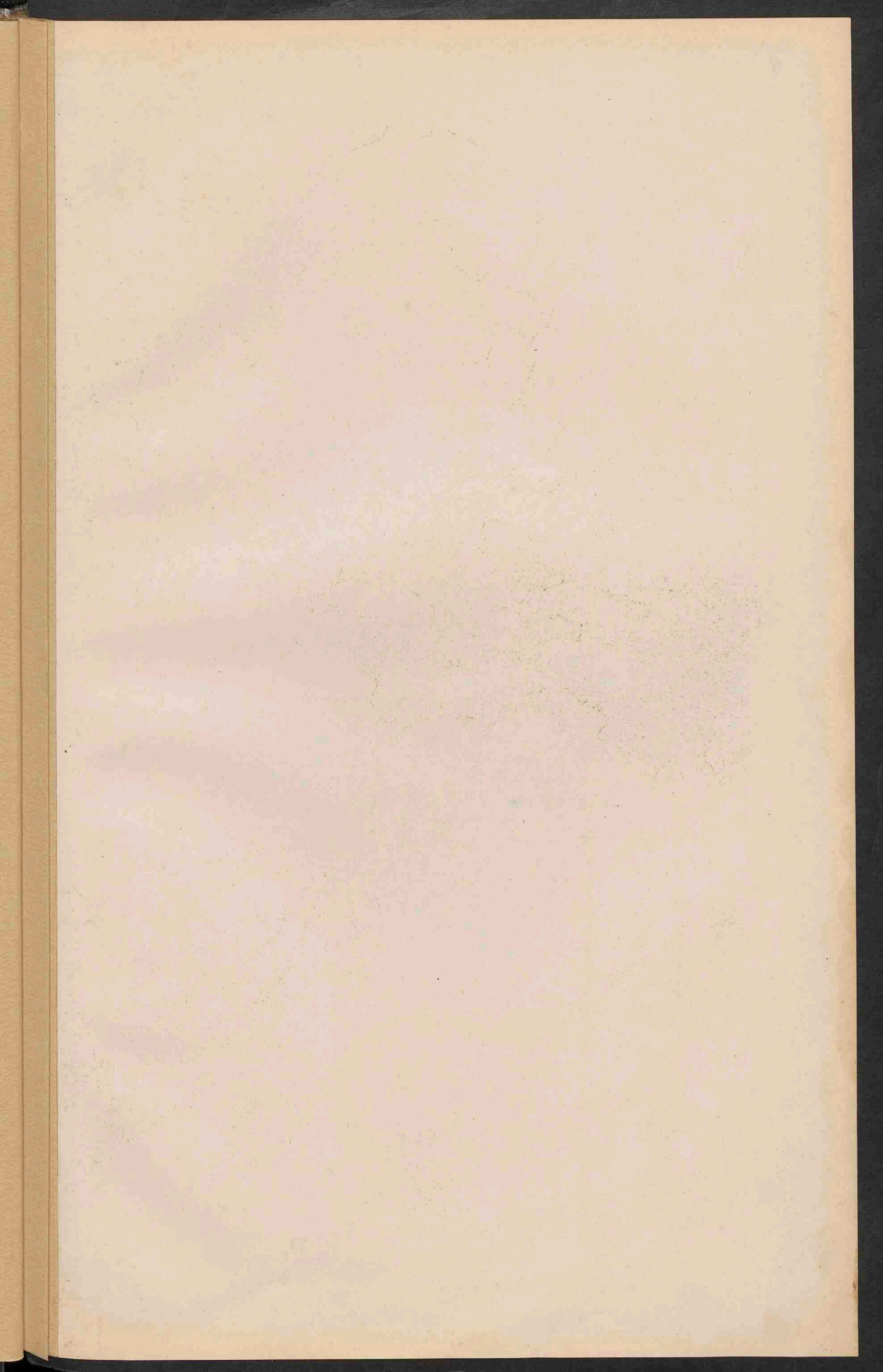
SPOORWEGEN in FRANKRIJK.

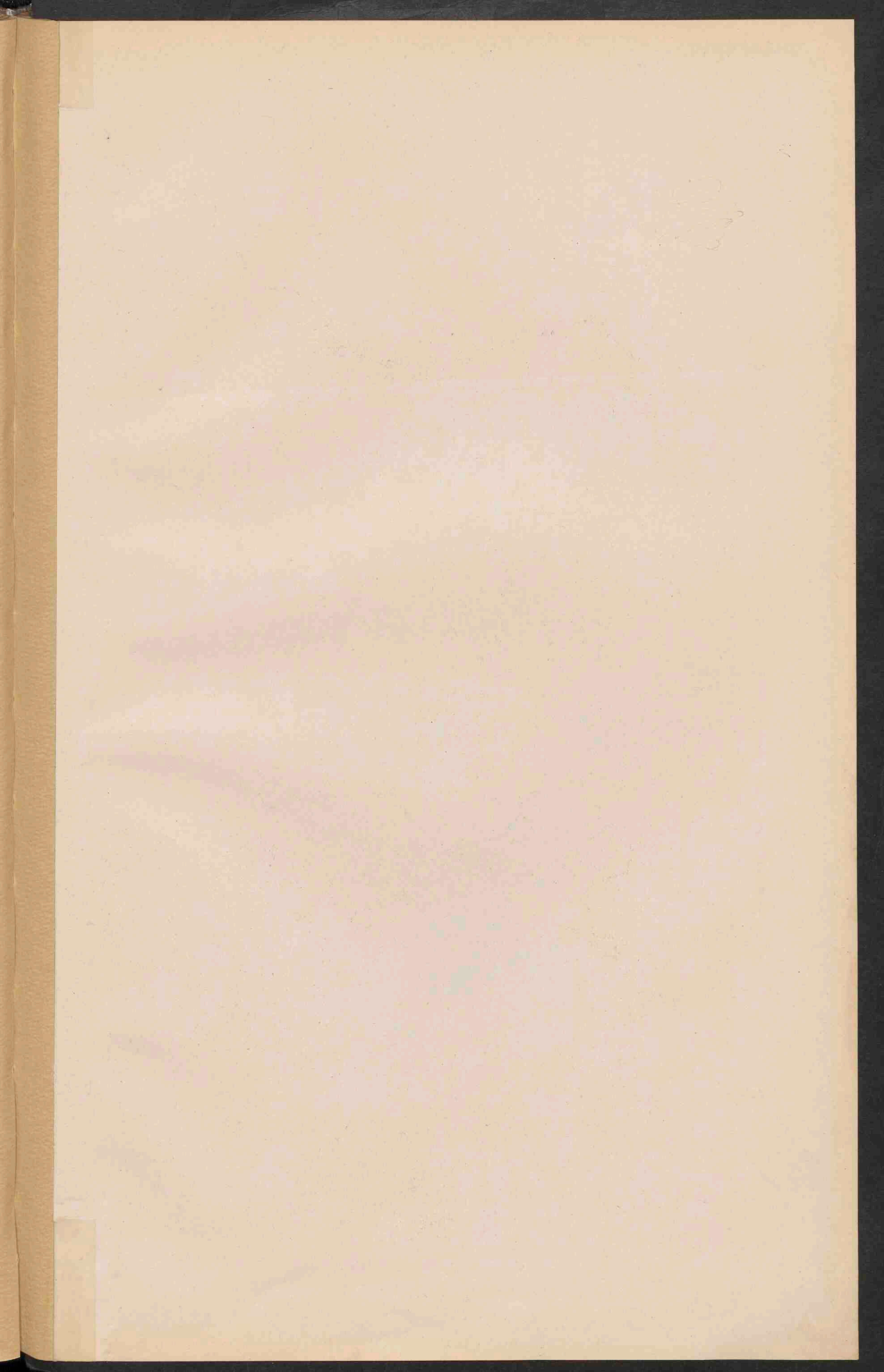

Legend for the map's color coding:

- Klein-Rusland
- Wit-Rusland
- Russische Rijk

Betrekkelijke grootte van Europa's.
 Rusland, Europa en 't gehele Russische Rijk.

RUSLAND.

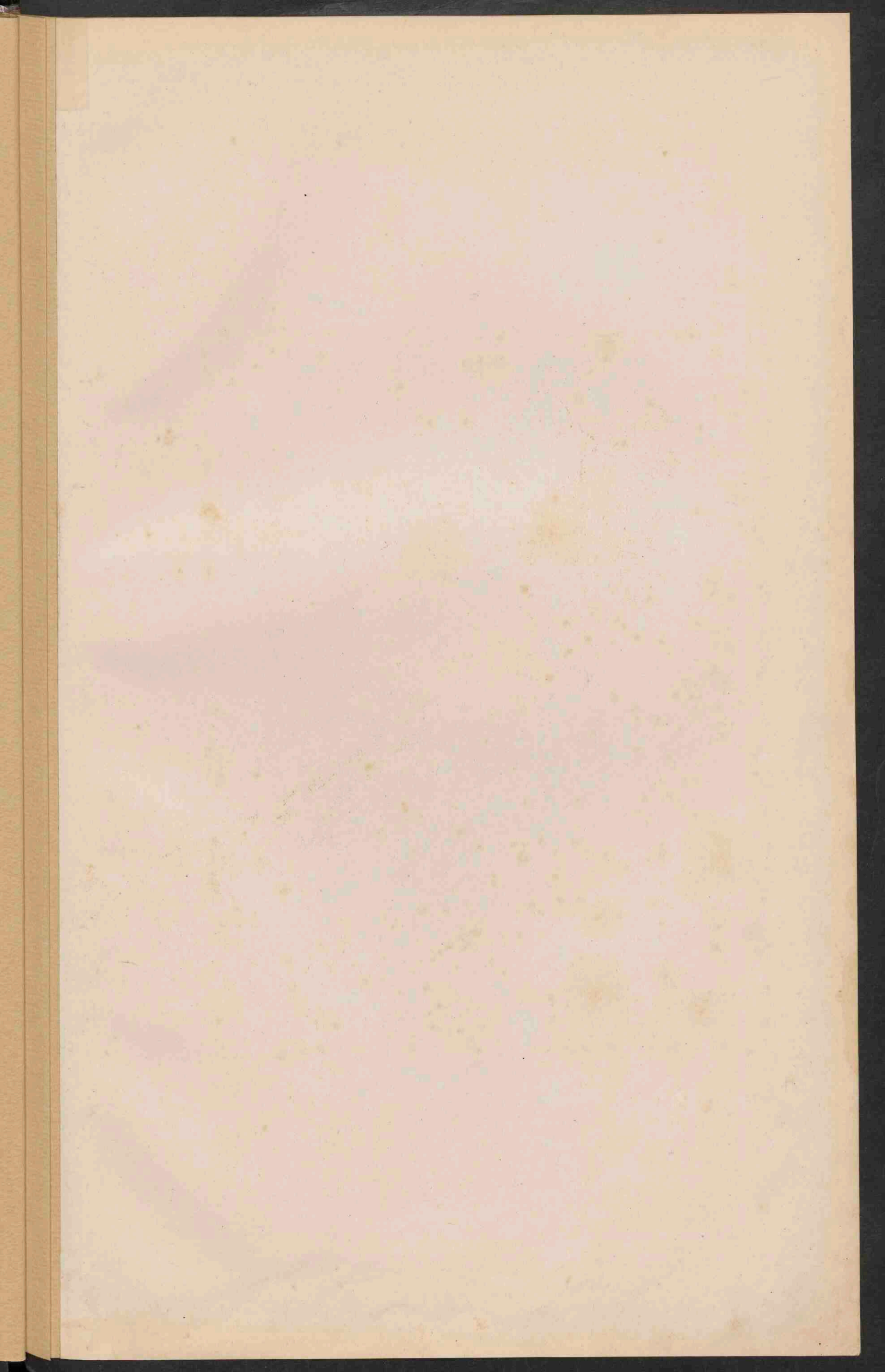
Schaal 1 / 40 000 000

Geografische
 0 20 40 60 80
 100 200 400 800
 Kilometer.

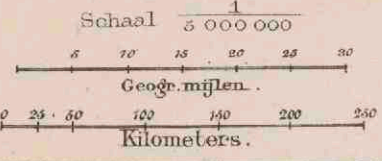

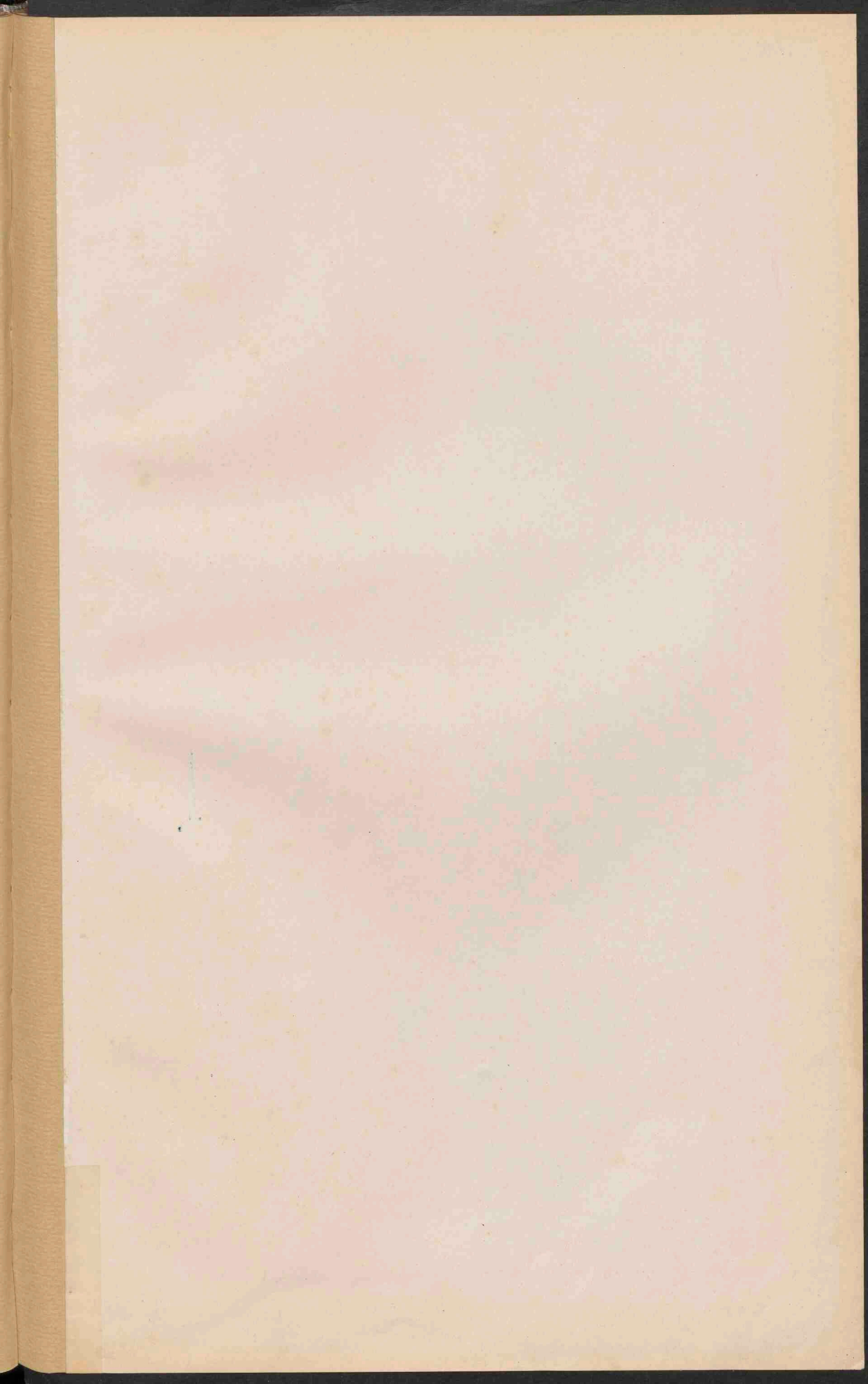
SKANDINAVIE.

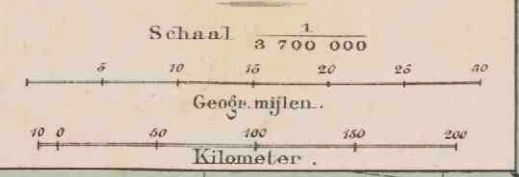

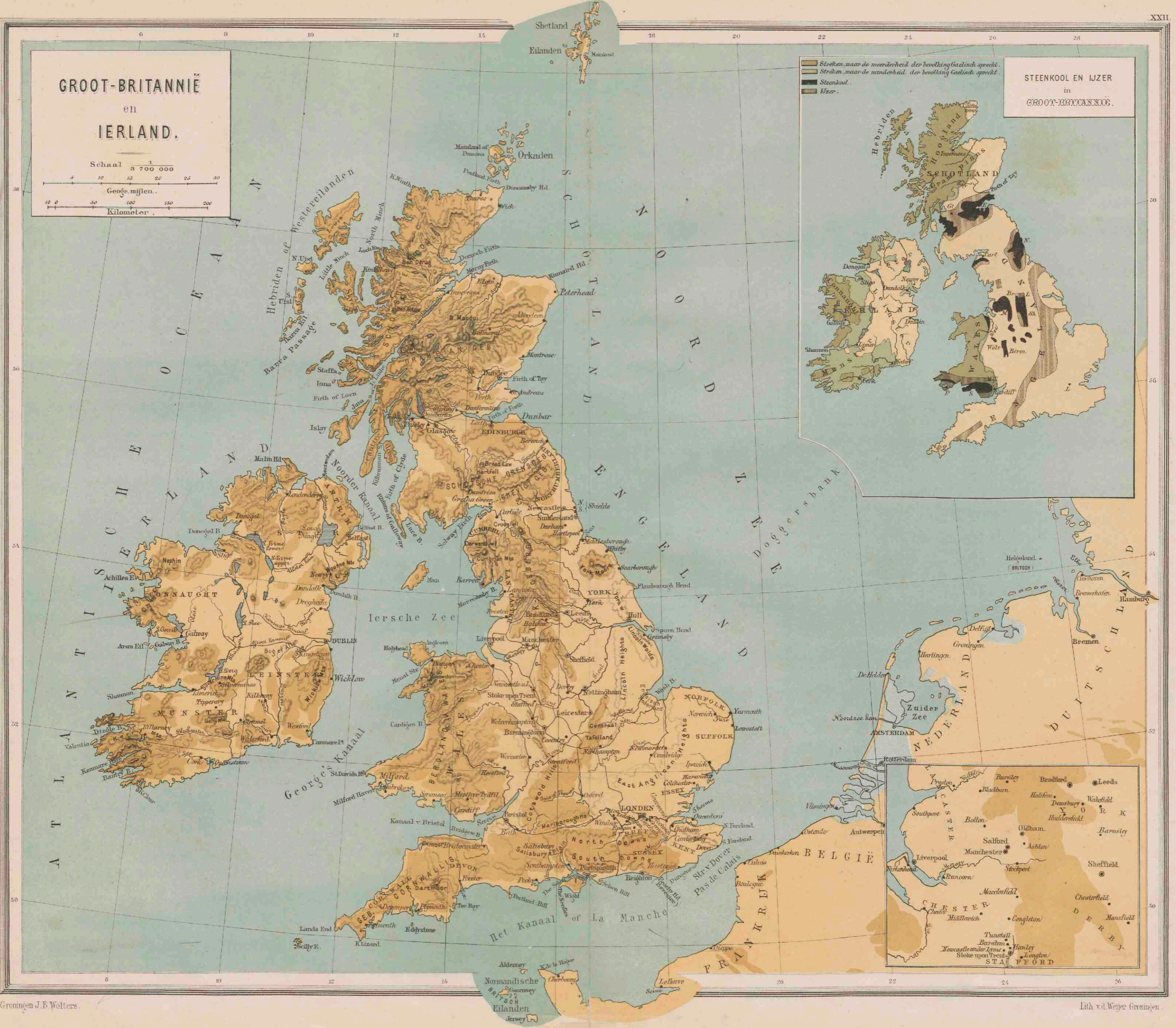

GROOT-BRITANNIË en IERLAND.

**STEENKOOI EN IJZER
in
GROOT-BRITANNIË.**

- Streken, waar de meerderheid der bevolking Gaelisch spreekt.
- Streken, waar de minderheid der bevolking Gaelisch spreekt.
- Steenkool.
- IJzer.

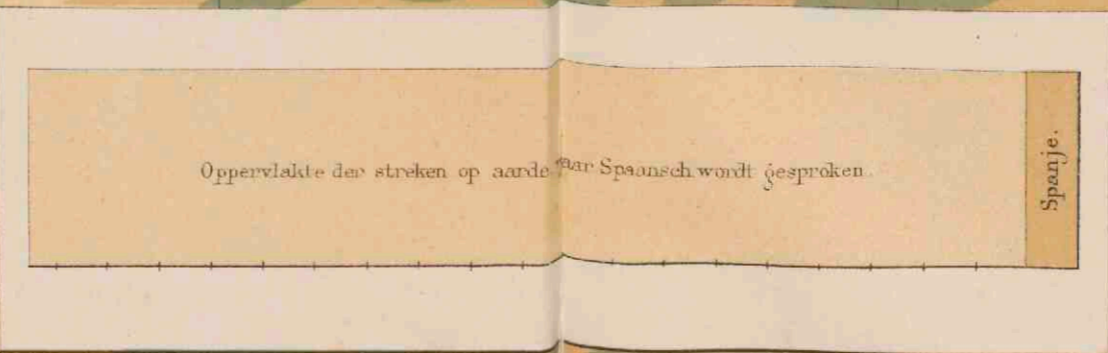

SPANJE EN PORTUGAL.

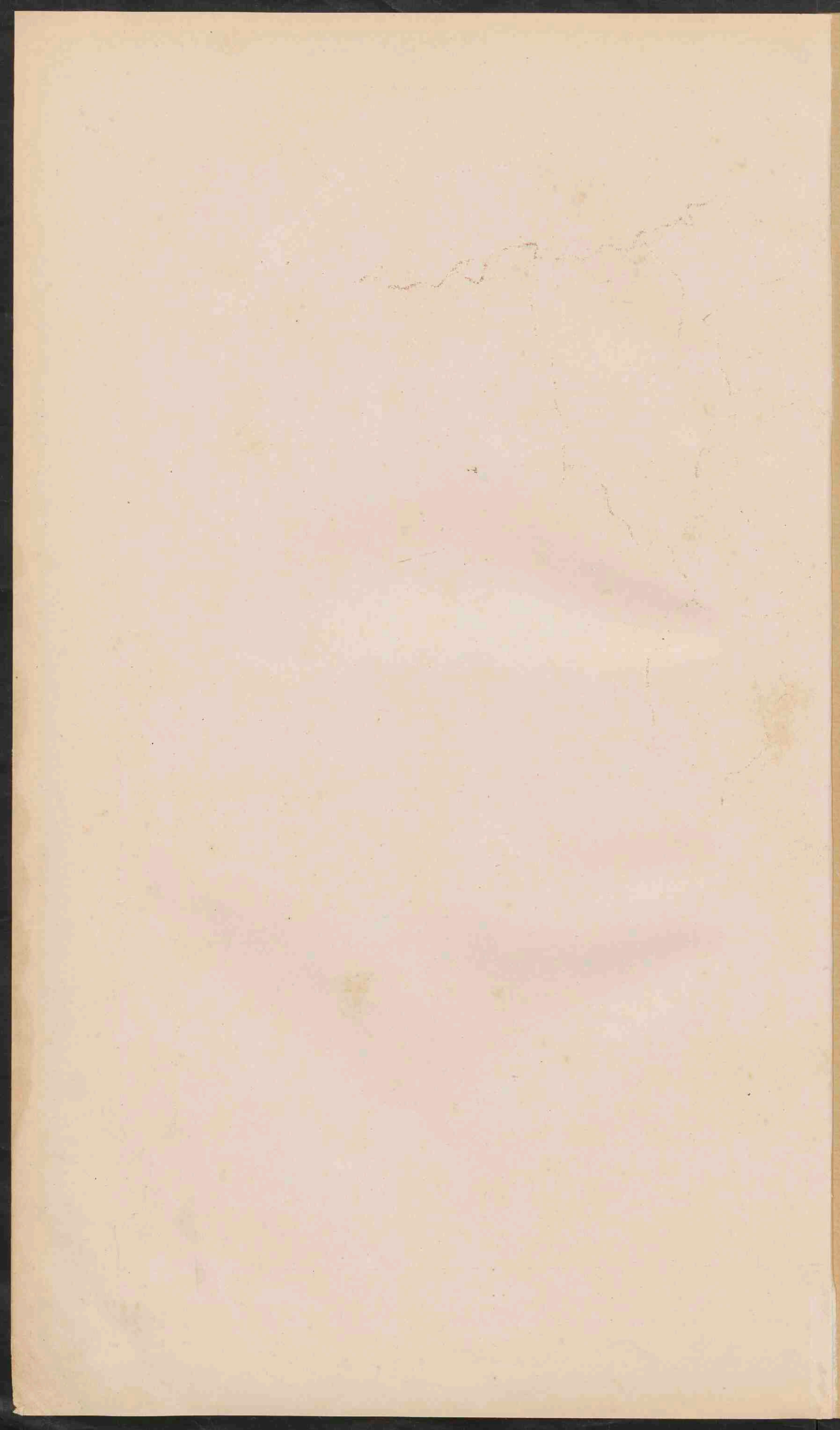
Schaal $\frac{1}{3.000.000}$

Geogr. mijlen. 0 5 10 15 20 25

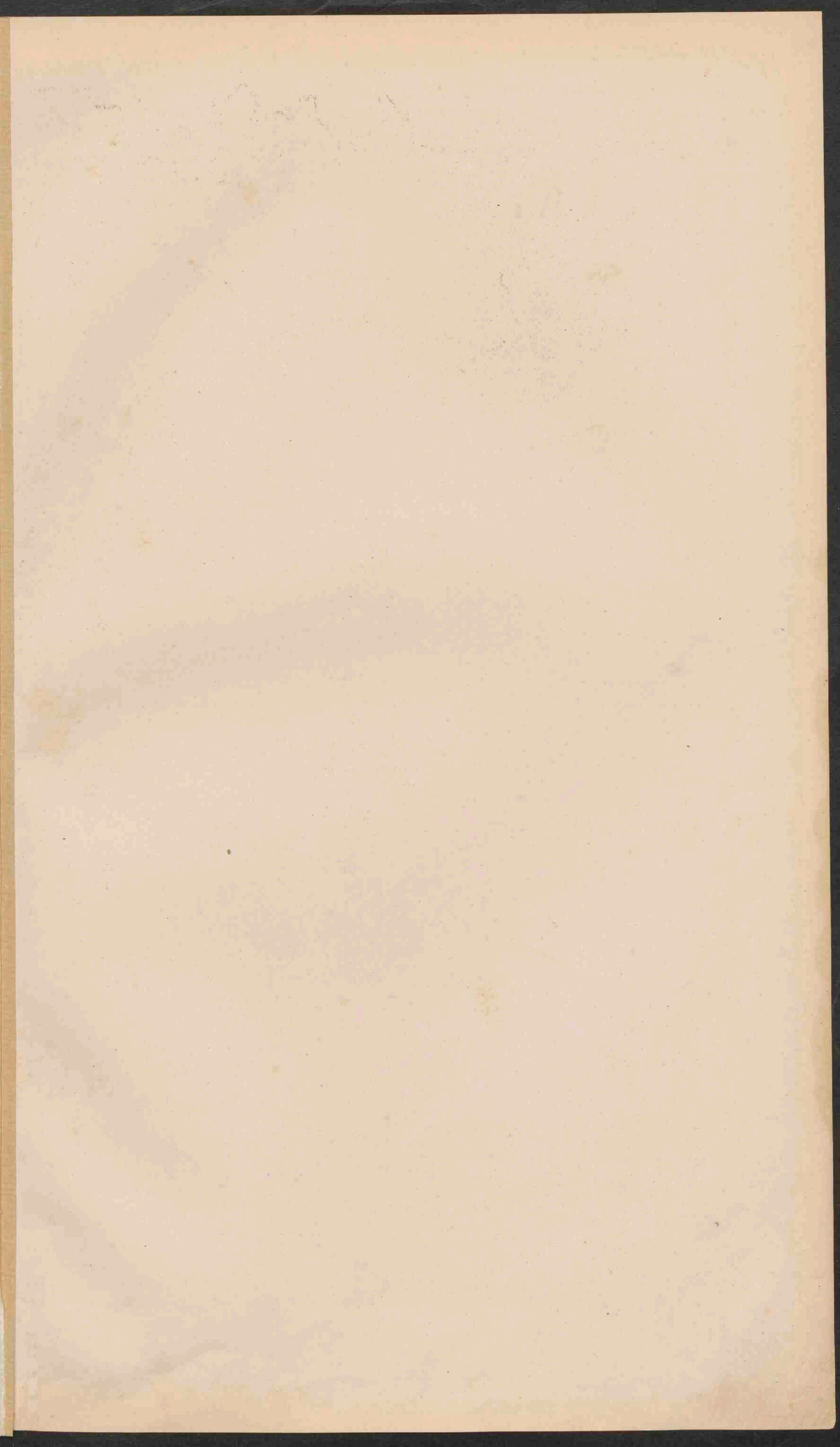
Kilometers. 0 50 100 150 200

SPOORWEGEN
in
ITALIË en het ALPENGEBIED.

ITALIË.

Schaal: $\frac{1}{3700000}$

Geogr. mijlen. 0 50 100 150 200

Kilometers. 0 50 100 150 200

GOLF VAN NAPELS EN VESUVIUS.

Schaal: $\frac{1}{500000}$

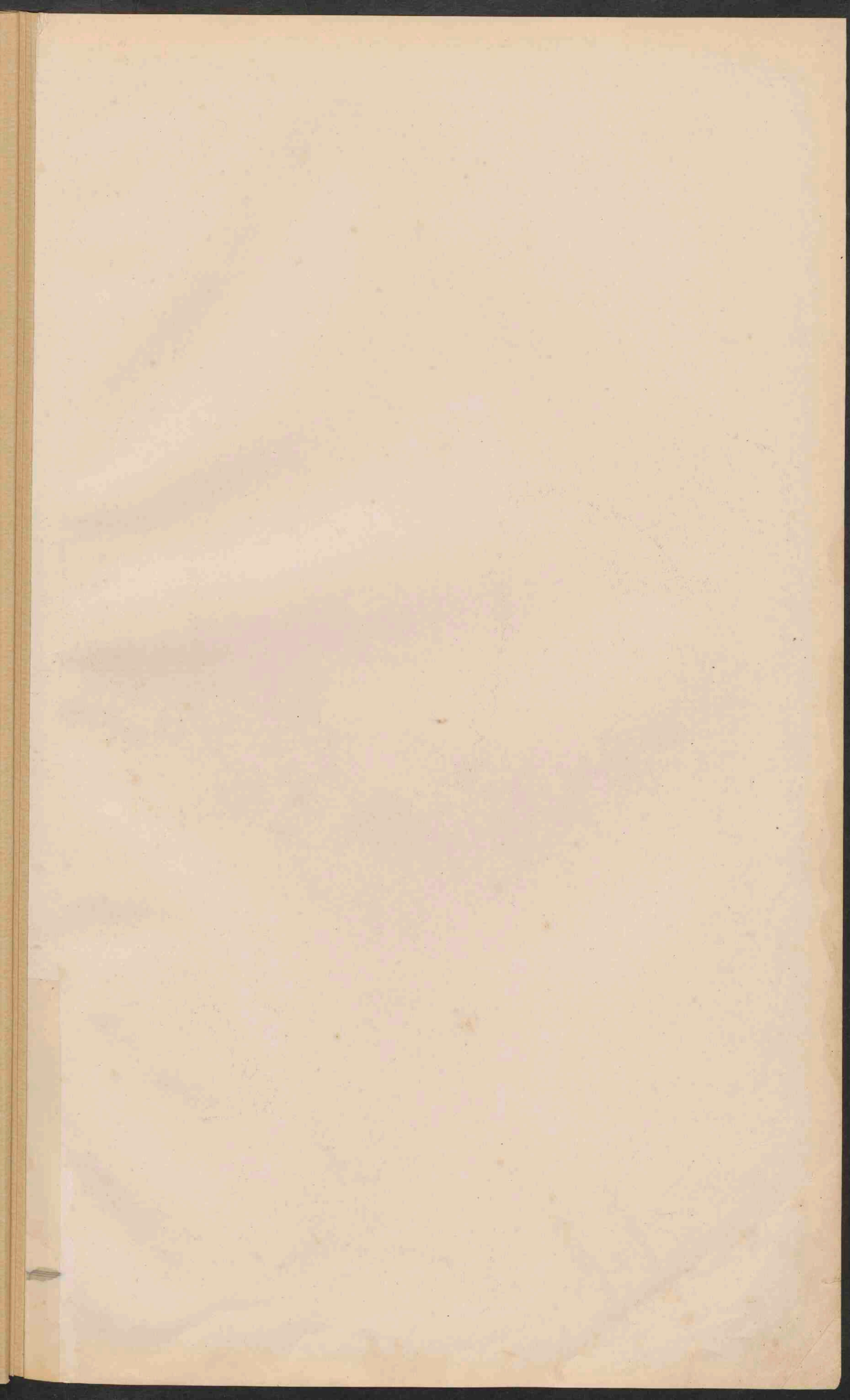
Geogr. mijlen. 0 50 100 150 200

Kilometers. 0 50 100 150 200

STATEN
van het
BALKAN - SCHIEREILAND.

Schaal $\frac{1}{3\,700\,000}$

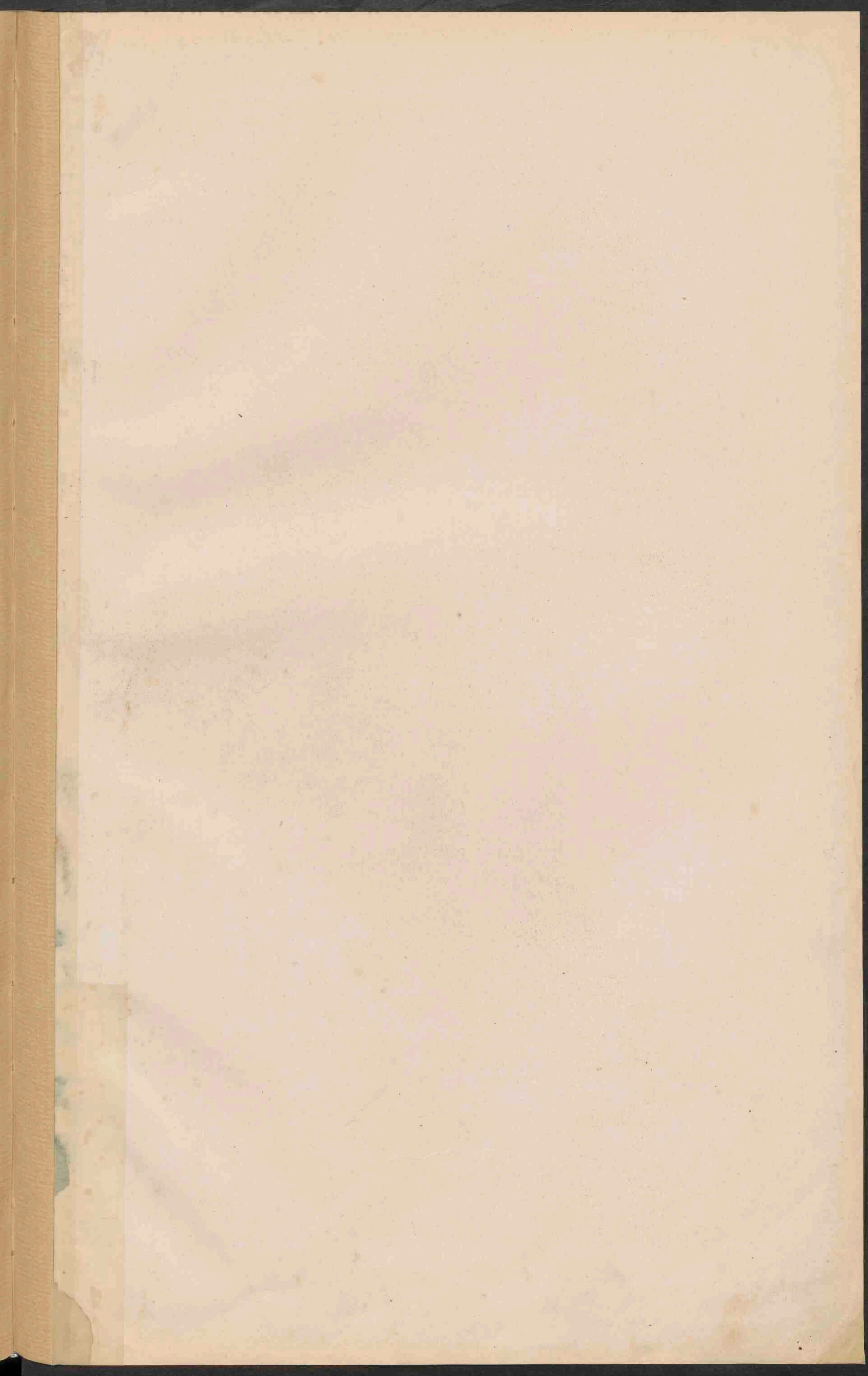
0 5 10 15 20 25
Geogr. mijlen

0 50 100 150 200
Kilometer.

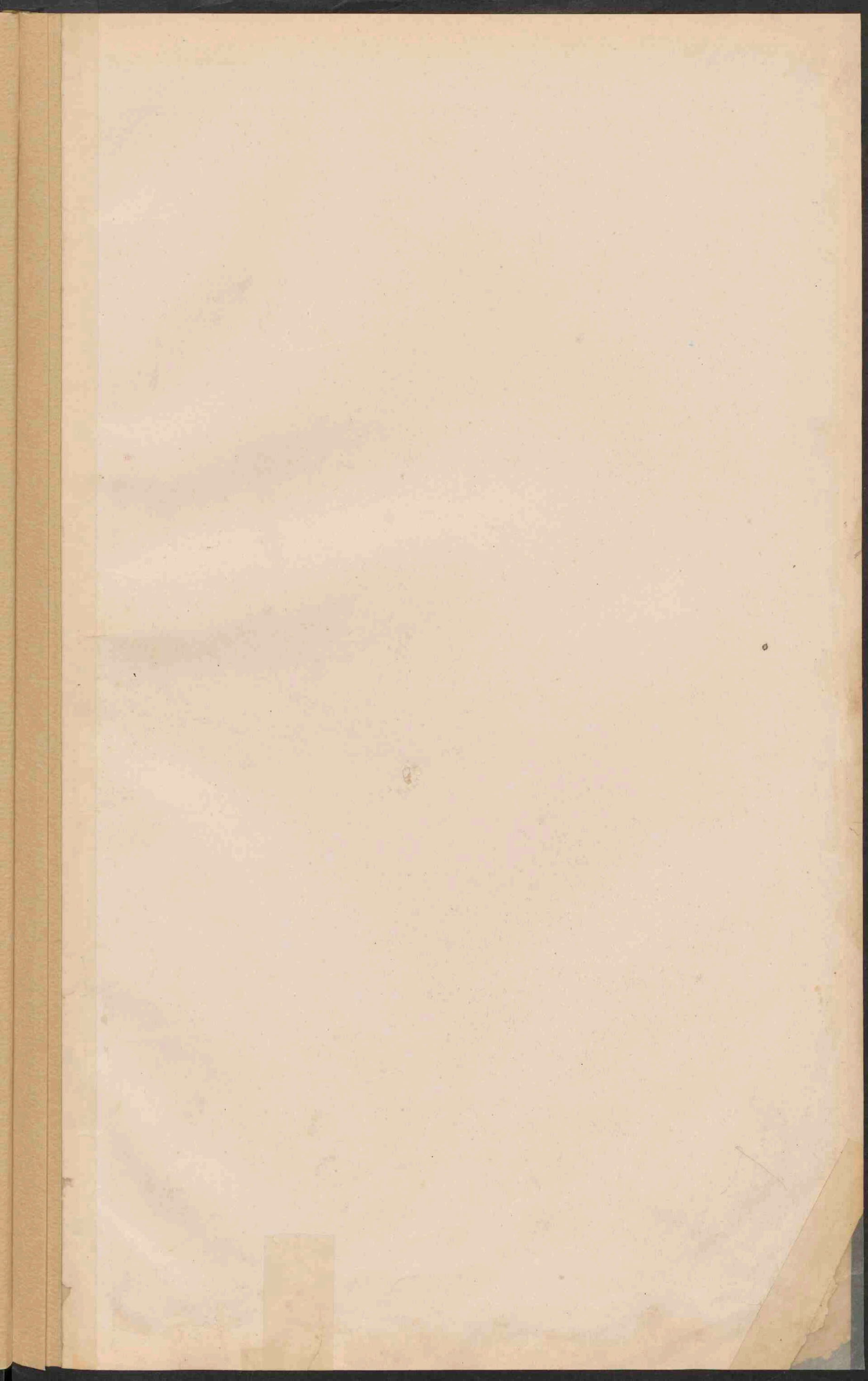
Geografisch J.B. Walpers.

Lith. v. d. Weyer. Groningen.

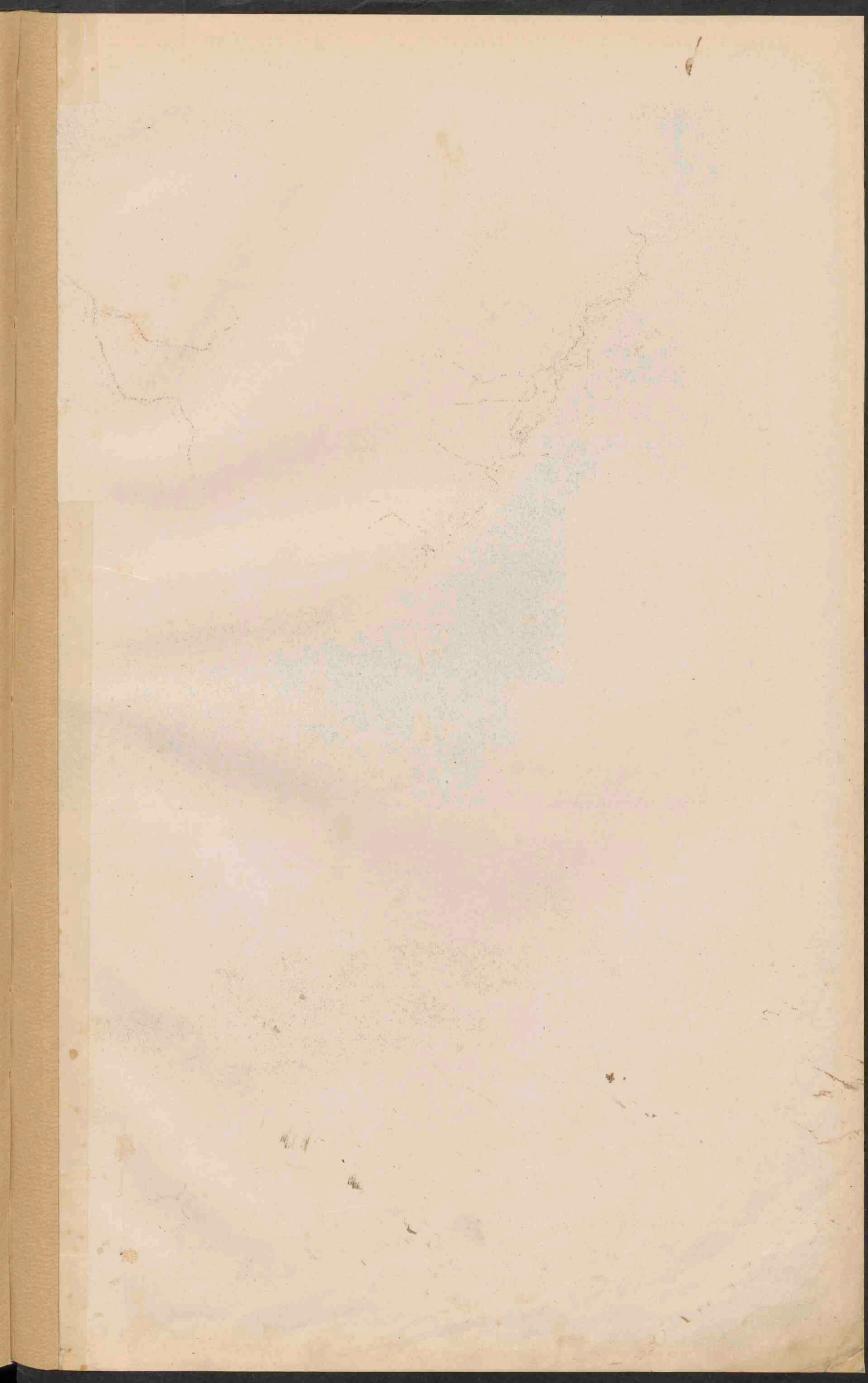

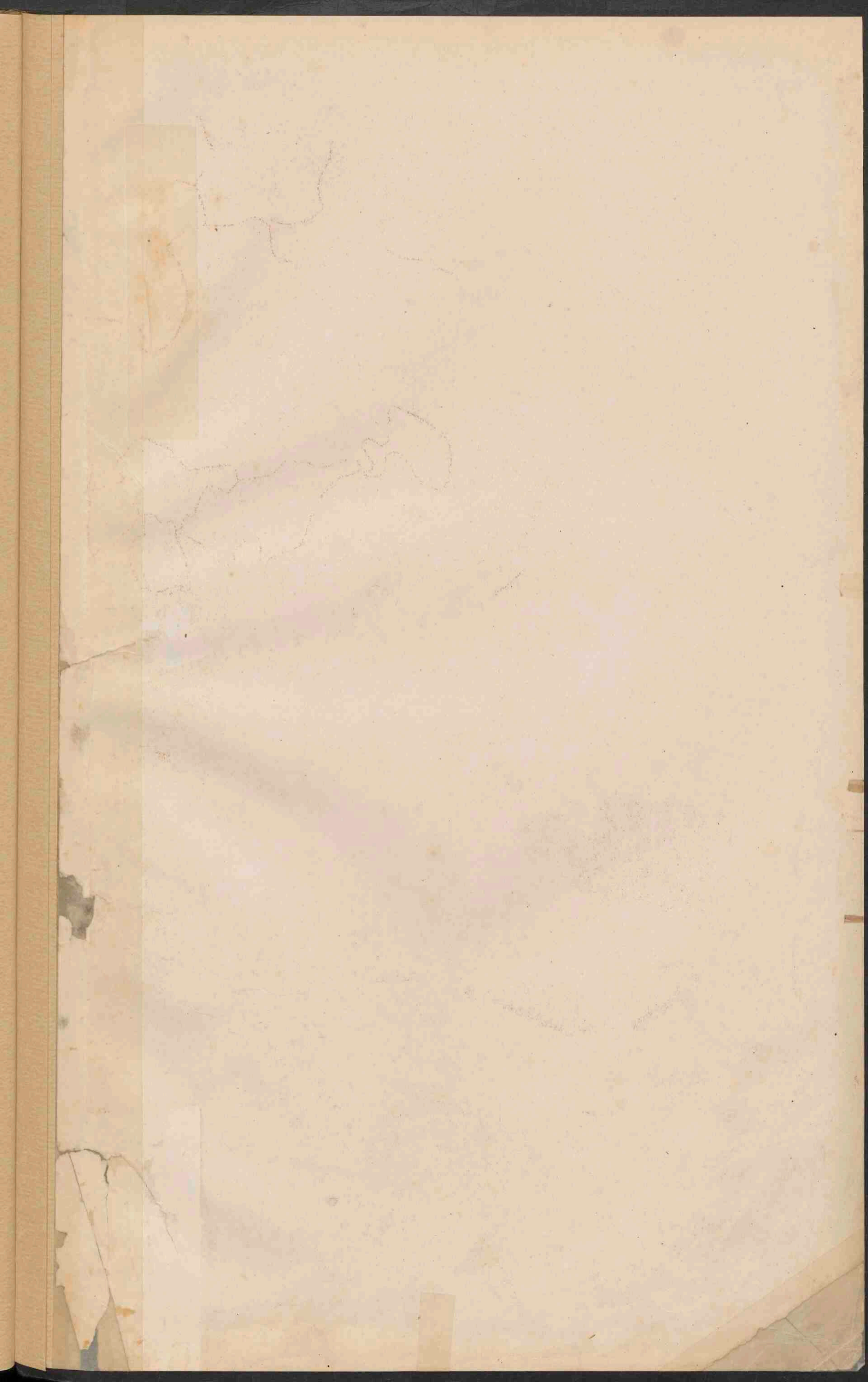

BRITSCHE ZUID-AFRIKA.
 Schaal: 1:26 000 000
 0 50 100 150 200
 Geogr. mijlen.
 0 100 200 300
 Kilometers.

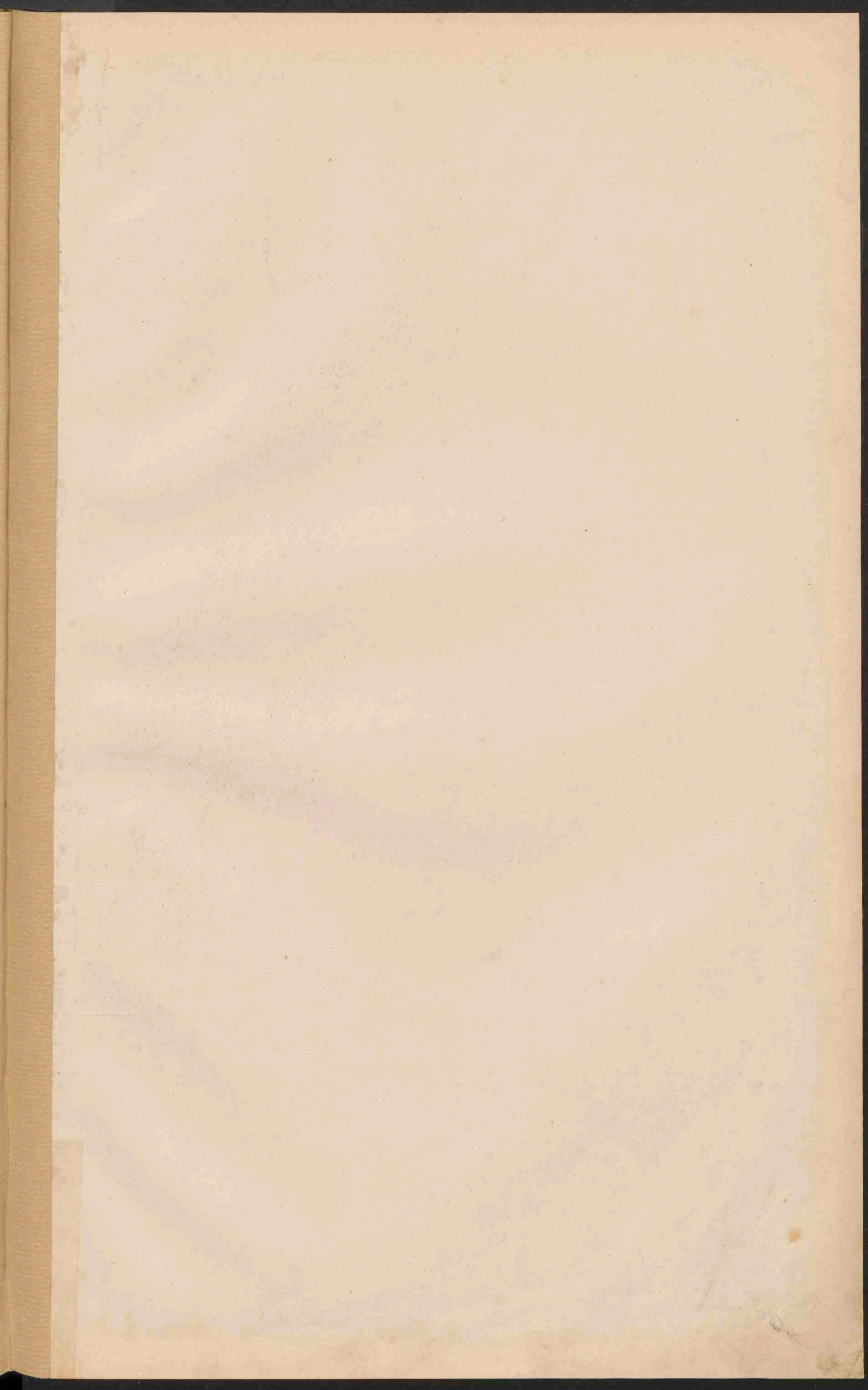
SIERRA-LEONE KUST.
 Schaal: 1:500 000
 0 50 100 150
 Geogr. mijlen.
 0 100 200
 Kilometers.

AFRIKA.
 Schaal: 1:26 000 000
 0 20 40 60 80 100 120 140 160 180 200
 Geogr. mijlen.
 0 200 400 600
 Kilometers.

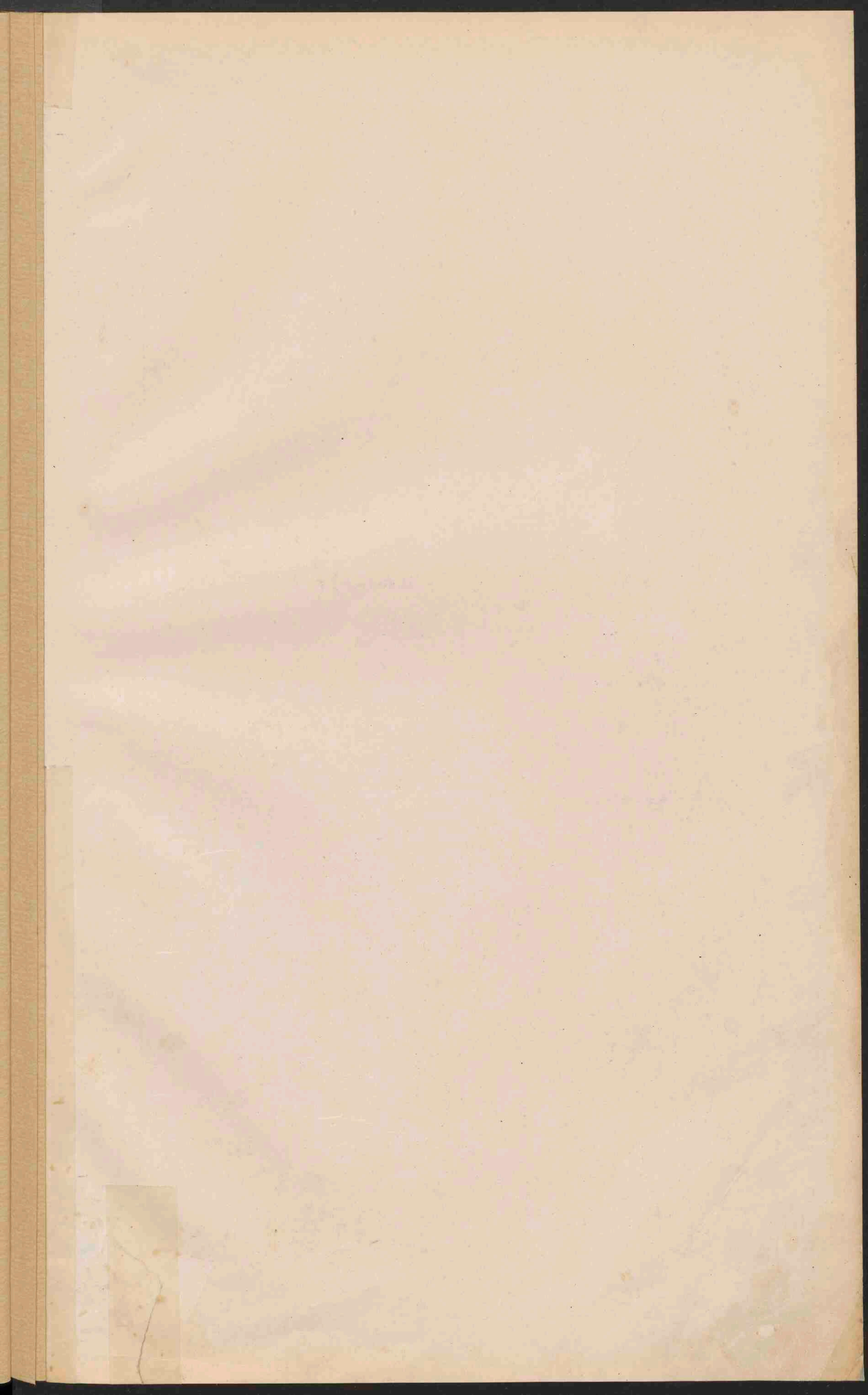
Gravure van J. B. Wolters

Lith. H. v. d. Weijer, Groningen.

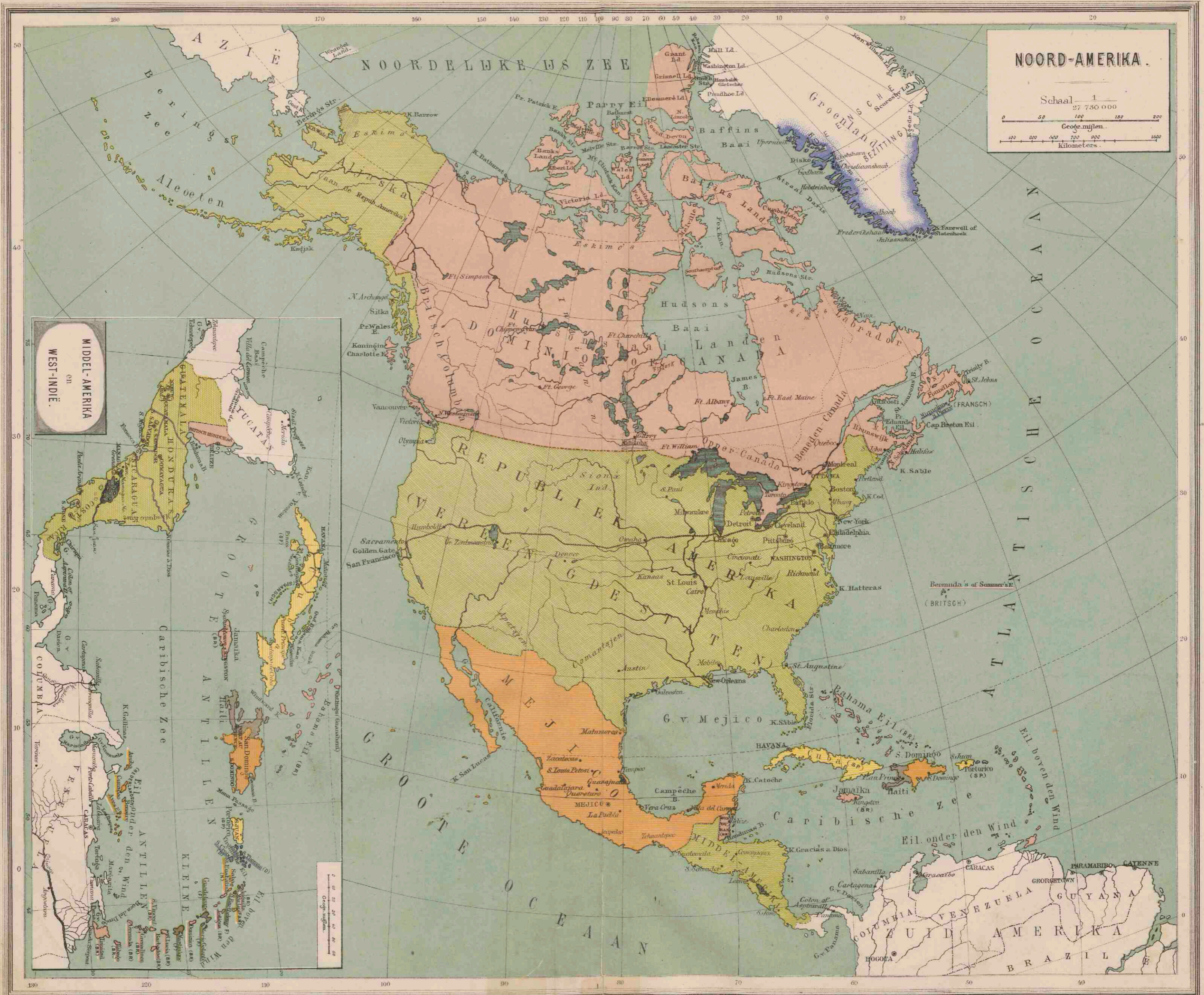

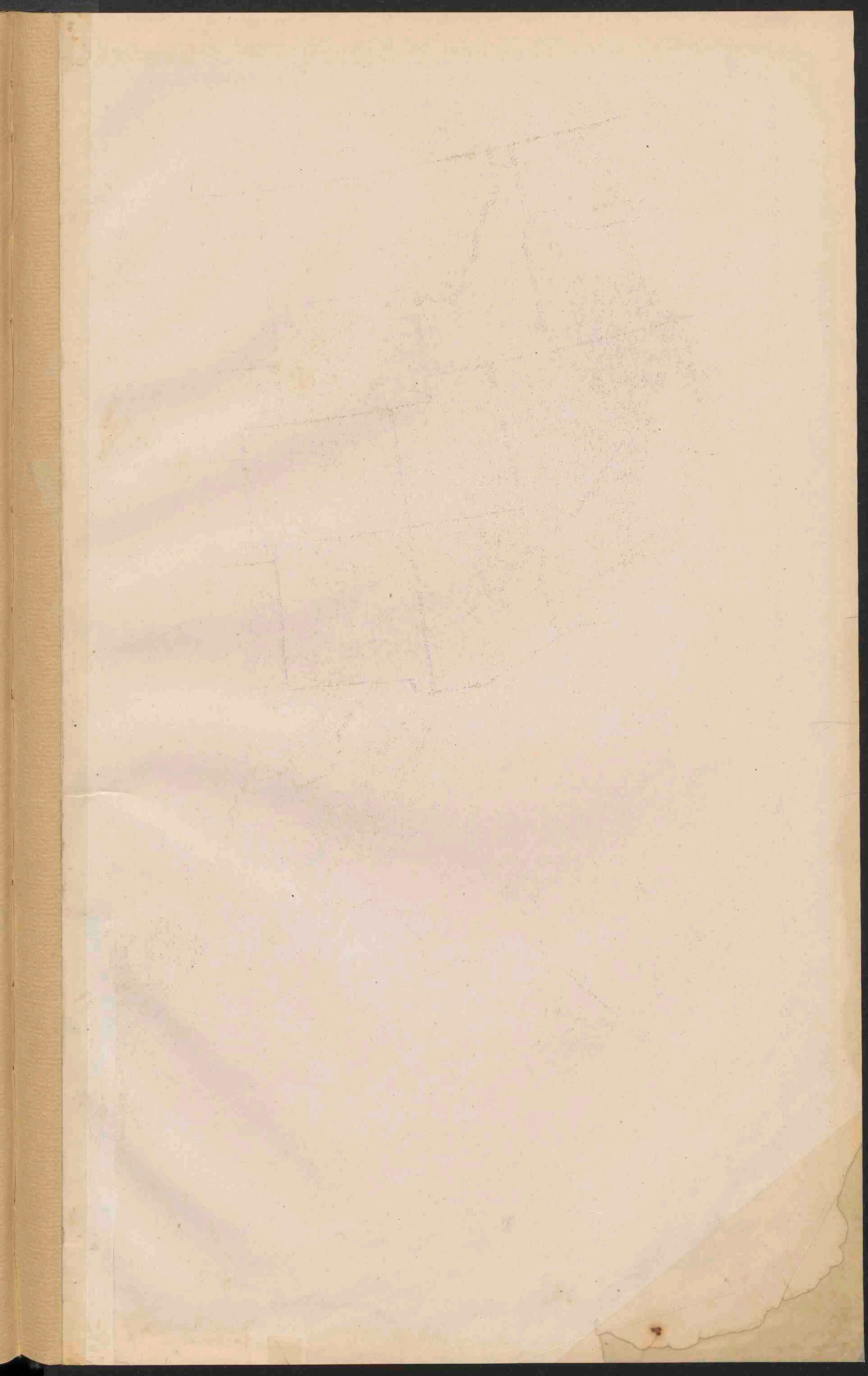

MIDDEL-AMERIKA
 of
 WEST-INDIË.

REPUBLIC AMERIKA.
 Schaal 1:14 000 000
 Geografische mijlen
 Kilometers

REPUBLIC AMERIKA.
 Schaal 1:3 700 000
 (Dezelfde schaal als de kaart van Middel-Europa.)
 Geografische mijlen
 Kilometers

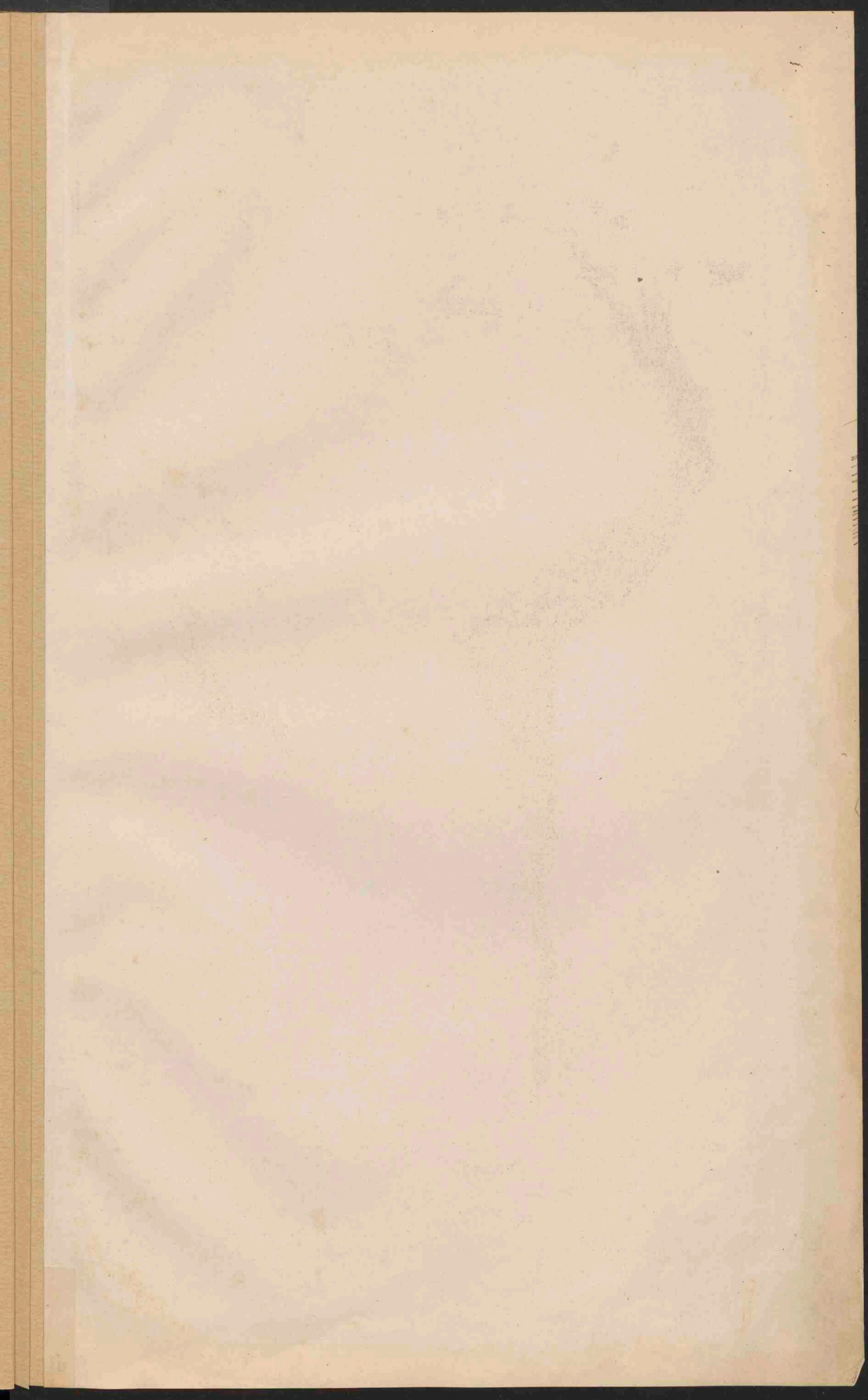
STEENKOOI
 in de
VEREENIGDE STATEN.

- V-VERMONT
- NH-NEW HAMPSHIRE
- MS-MASSACHUSETTS
- R-RHODE ISLAND
- CT-CONNECTICUT
- J-NEW JERSEY
- D-DELAWARE
- M-MARYLAND
- C-COLUMBIA (Bondsdistrict)

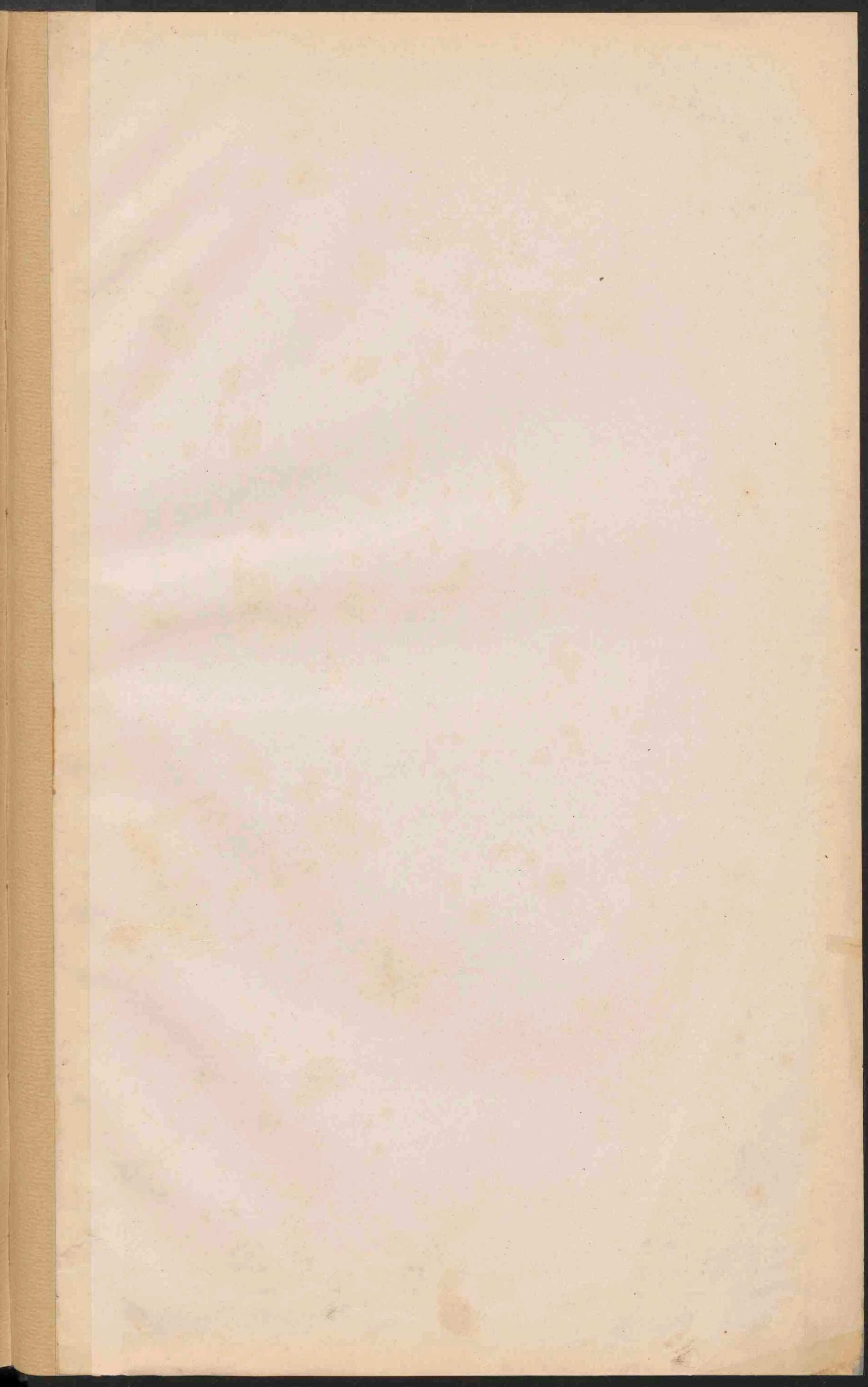
ZUID-AMERIKA.
 Schaal 1 : 27 750 000
 Geogr. lijnen
 Kilometers

SCHETSKAARTJE van de KOLONIE SURINAME.
 Schaal 4 000 000
 Geogr. lijnen
 G. Gaarderdien

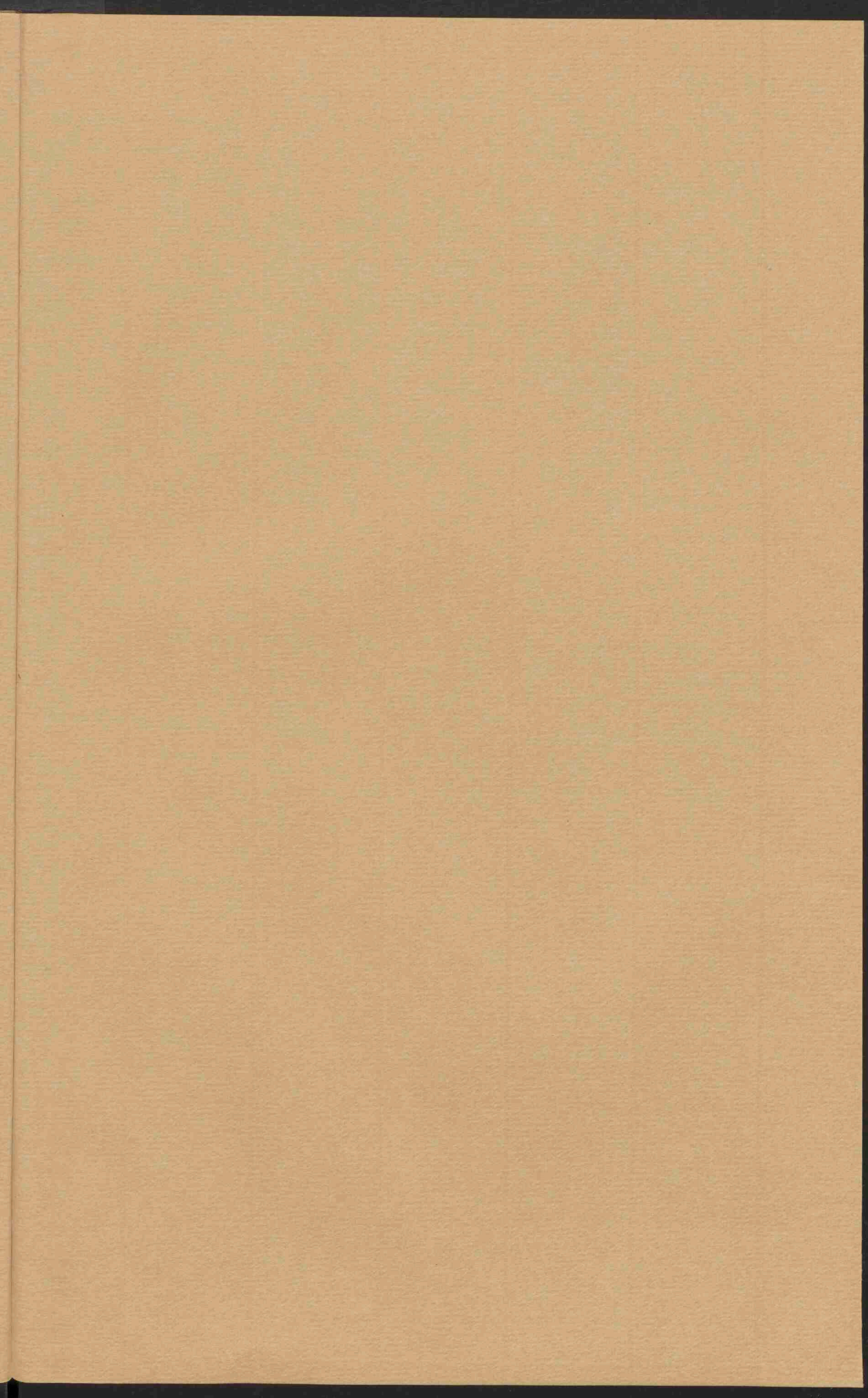

K 80

